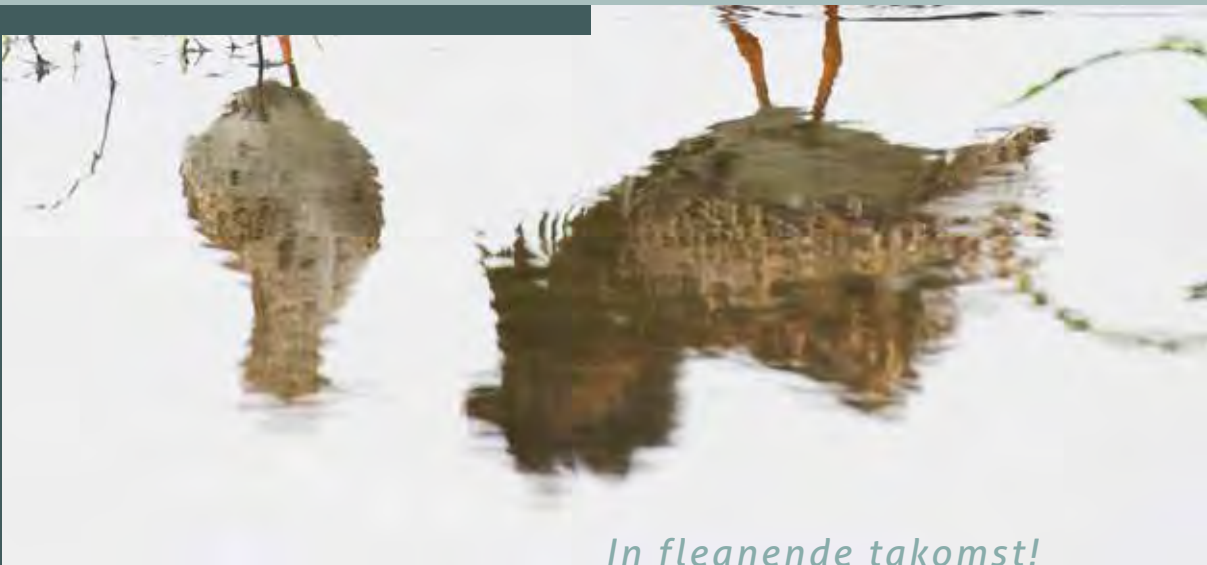

**JAARVERSLAG
2021**

**BOND FRIESE
VOGELWACHTEN**

In fleanende takomst!

Op de cover: Kempphaan.

Foto: Edwin Rem

Nieuwe plasdras wordt direct druk bezocht

(o.a. grutto, kempphaan, zilvermeeuw, scholekster). Foto: Wiebe Palstra

COLOFON

Jaarverslag 2021 van de Bond Friese VogelWachten (BFVW)

De BFVW is een natuurbeschermingsorganisatie zonder eigen terreinen. De vereniging streeft naar bescherming en verbetering van de kwaliteit van de natuur en de natuurbeleving in brede zin in de provincie Fryslân.

De BFVW telt op 31 december 2021 108 plaatselijke vogelwachtverenigingen met 18.500 leden, waarvan 3.500 nazorgers op een nazorggebied van totaal ongeveer 130.000 hectare.

Bonds bureau BFVW

(abonnementen, administratie, inzenden kopij, informatie)
Inge van der Zee (beleidsmedewerker, tel. 06 – 11 40 25 91),
Henk de Jong (medewerker marketing en communicatie,
tel. 06- 51 17 21 74)

René van Dam (beleidsmedewerker, tel. 06 - 11 02 57 51)

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert

Tel. 058-250 4388

Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl

IBAN-nr. BFVW: NL82RABO0356254844

Geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Uitgever

BFVW, Wiuwert

Redactie

Inge van der Zee (BFVW)

Helga Aukes (Communicatie & Office Management, Mantgum)

Ontwerp en vormgeving

Beeldende Zaken, Wolvega

Druk

Grafische Groep van der Eems, Easterein

Niets uit deze uitgave mag op wat voor wijze dan ook worden overgenomen zonder uitdrukkelijk schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever en Helga Aukes zijn niet verantwoordelijk voor eventuele tekst-, beeld-, zet- en drukfouten.

INHOUD

VOORWOORD	3		
VERENIGINGSZAKEN			
Algemeen	4	Droneteam	19
Studentenonderzoek	5	RAS Ijip-strânljip	20
Corona	6	Grutsk op ús Greidefûgels	21
Algemene Ledenvergadering	6	Kuikens in het land, poes in de mand	21
Meedenken over provinciaal beleid	7	BROEDZORG	
Wachtondersteuning	7	Algemeen	22
Samenwerking in Europa	8	Nesten, broedparen en waarnemingen	23
Registratiesysteem	9	Nestkasten	24
Bezetting hoofdbestuur	10	Zwaluwen	25
Jarige vogelwachten	10	Blaustirns (zwarte stern)	25
Communicatie	11	Uilen en roofvogels	26
Sponsors: Freonen van de BFVW	11	Wilsters (goudplevieren)	27
NAZORG		EDUCATIE	
Algemeen	12	Jeugd	28
ANLb – wat is dat?	12	Volwassenen	28
Situatie 2021	15	NAW GEGEVENS	
Kievit	16	Secretariaten vogelwachten	29
Grutto	16	Bestuur, ereleden, commissies en aanverwante organisaties	30
Scholekster en tureluur	17		
Eerste eieren	18		
Maispilot	19		

VOORWOORD

Een goed jaar

Vorig jaar had mijn voorwoord nog de titel 'Oars as oars'. Inmiddels hebben we het tweede COVID jaar al achter de rug. Ik weet niet hoe het met u zit, maar ik moet nog steeds wennen aan de regels. Ik ben gewend te handelen vanuit mijn eigen verantwoordelijkheid voor mijn gezondheid en leven.

En toch hebben we - wat weidevogels betreft - een goed jaar achter ons liggen. Daardoor zijn er in dit jaarverslag mooie resultaten opgenomen. Politiek was het voor de vogels ook een goed jaar. De Weidevogelnota die geldig is tot 2030 is door Gedeputeerde Staten Fryslân vastgesteld. Met deze nota wil de Provincie in samenwerking de achteruitgang van de weidevogelpopulatie om laten keren.

Wij zijn er trots op dat wij tijdens de voorbereiding en de totstandkoming van deze nota onze input mochten aanleveren. En dit is duidelijk te zien, niet alleen ten aanzien van de weidevogels. Op veel onderwerpen binnen deze nota wordt verwezen naar de expertise en taak van de BFVW. De samenwerking met de Provincie wordt steeds intensiever waarbij onze expertise en kennis vaak wordt geraadpleegd en gebruikt. Laten we met al onze vrijwilligers en samenwerkingspartners de neerwaartse trend in weidevogelaantallen omzetten naar een stijgende lijn.

Een gevolg van een ander politiek stuk, de Ontwerp Omgevingsverordening, was dat elf landbouworganisaties een afsprakenkader rondom weidevogels hebben opgesteld. De ophef over de manier waarop de zorgplicht in deze verordening

was opgenomen, was de directe aanleiding voor dit afsprakenkader. Inmiddels heeft de sector aangegeven dat zij optimaal gaat voldoen aan de maatschappelijke opgave voor het in stand houden van akker- en weidevogels. Wij hebben er alle vertrouwen in dat ze hier hun best voor gaat doen.

Onze traditionele jaarvergadering op de eerste vrijdag van maart kon door de regelgeving niet doorgaan. Als bestuur waren wij verheugd u toch te kunnen ontmoeten op 8 oktober in de Bethelkerk in Drachten. Het was niet zoals we het gewend waren, maar toch fijn dat we een mooie avond met elkaar beleefd hebben. Helaas zonder nazit maar die houdt u tegood.

De huldiging in het Provinciehuis van de vinder van het eerste kievitsei (gevonden op 6 maart) ging gelukkig door. Mooi dat de Provincie deze traditionele gebeurtenis ook belangrijk vindt en in ere houdt.

Dit is mijn laatste voorwoord in het jaarverslag. Ik kijk terug op drie mooie jaren met een fijn bestuur en fantastische vrijwilligers. Onze vrijwilligers, daar gaat het om en draait het om. Het is een goede zaak dat er dit jaar een derde medewerker op het Bonds bureau werd aangesteld. Om zo onze vrijwilligers nog beter te faciliteren en om warme contacten te onderhouden. Iedereen hartelijk bedankt voor de fijne samenwerking!

Frans Kloosterman, voorzitter BFVW

Algemeen

MISSIE

De BFVW verbindt de vogelwachten in Fryslân die samen één grote passie delen: de enorme liefde voor de natuur en met name de vogels daarin. Die liefde drijft ons om die kostbare natuur te koesteren en te beschermen.

VISIE

De BFVW beschermt de vogels en hun leefgebied in Fryslân, we benutten kansen om de teruggang van de (weide)vogels te keren. De BFVW pakt de belangrijkste bedreigingen voor de (weide)vogels, zoals verlies van biotoop en toenemende predatie, in Fryslân aan. De BFVW maakt de Fryske samenleving bewust van het feit dat ook zij actief kan bijdragen aan de bescherming van vogels. De BFVW is het kenniscentrum voor monitoringsgegevens en beschermingsmaatregelen voor vogels in Fryslân.

Vogels en Fryslân zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De Bond Friese VogelWachten (BFVW) maakt zich sterk om onze vogelrijke provincie blijvend een thuis of pleisterplaats te laten zijn voor alle soorten vogels, waarbij de nadruk ligt op de weidevogels. Onze 3500 vrijwilligers zetten zich ieder jaar weer met hart en ziel in om de vogels te beschermen, te monitoren en ze nest- en foeragegelegenheden te bieden.

Al tijdens de WOII werden de eerste vogelwachten in Fryslân opgericht. De mensen achter deze wachten maakten zich zorgen over het voortbestaan van de weidevogels vanwege het overmatig oogsten uit de natuur dat tijdens de oorlog werd gedaan als aanvulling op het karige voedselrantsoen van die dagen. Men had geen probleem met het oogsten op zich, maar vond dat dit binnen bepaalde kaders geplaatst moest worden om de soorten te beschermen. Enkele jaren na de oorlog, in 1947, verenigden de lokale vogelwachten zich in een overkoepelende bond, de Bond Friese VogelWachten. Op dit moment zijn er 108 lokale vogelwachten aangesloten bij de BFVW. Tezamen hebben zij zo'n 18.500 leden. In totaal zijn er voor de verschillende taken circa 3500 vrijwilligers actief. Qua aantal vrijwilligers, aantallen vogels en grootte van het areaal zijn wij de grootste boerenlandvogelbeschermingsorganisatie van het land. Het Bonds bureau van de BFVW wordt draaiende gehouden door drie betaalde krachten en een volledig vrijwillig Hoofdbestuur, op dit moment bestaande uit zeven leden.

Onze ambitie is om dé monitoringorganisatie van Fryslân te zijn en daarmee het kenniscentrum als het gaat om omvang en verspreiding van de vogelpopulaties.

De vogelwachten, de agrarische collectieven, andere natuurorganisaties en ook particulieren kunnen bij ons terecht met vragen over vogels en manieren om hen te beschermen. We stellen kennis beschikbaar en werken samen met anderen aan de verbetering van de leefomgeving, de bescherming tegen predatoren en de naleving van de zorgplicht, voor alle vogelsoorten.

Ieder jaar 'belopen' onze 3500 vrijwilligers 130.000 hectare agrarisch land om daar de boerenlandvogels te beschermen en te monitoren. Er worden beschermingsmiddelen ingezet bij noodzakelijke landbouwwerkzaamheden, legsels worden gemarkeerd en waar mogelijk beschermd tegen predatoren (roofdieren). Andere vogelsoorten bieden we nestgelegenheid op maat (o.a. nestkasten, nestvloten en eendenkorven) en er worden vogels geringd ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

Als overkoepelende organisatie behartigen we het belang van vogels en hun leefomgeving en van onze vrijwilligers. Onze werkzaamheden omvatten onder andere:

- Verzamelen, analyseren en inzichtelijk maken van alle gegevens die onze vrijwilligers - onze ogen en oren in het veld - aanleveren. Hiervoor is een eigentijds en gebruiksvriendelijk systeem opgezet bestaande uit een registratiewebsite en een invoerapp. Sinds een aantal jaren werken we ook met drones, die het bestaande vrijwilligerswerk ondersteunen.
- Vertegenwoordigen van onze vrijwilligers in allerlei (provinciale) overlegverbanden.
- Samenwerken met andere organisaties om het belang van de vogels te dienen.
- Kennis verzamelen en delen over de (leefwijze van)

de vogels en de beste beschermingsmaatregelen.
- Ondersteunen en faciliteren van onze lokale vogelwachten.

Sinds mei 2021 worden al deze werkzaamheden op het Bondsbureau verdeeld over drie mensen die samen 2,4 FTE invullen. Op 3 mei begon René van Dam als nieuwe medewerker bij de BFWW. Hij wordt deels betaald vanuit de nieuwe subsidie van het LIFE IP project GrassBirdHabitats (daarover later meer). Deel van zijn takenpakket is dan ook het opzetten van een cursusaanbod voor onze vrijwilligers en het ondersteunen van de lokale vogelwachten. Ook gaat hij zich richten op het werven van nieuwe vrijwilligers. Daarnaast neemt René een deel van de taken over op het vlak van nazorg.

Hierdoor heeft Inge van der Zee tijd om zich, naast de nazorg, meer bezig te houden met onze broedzorgtak. Verder is zij secretariaal ondersteunend aan het bestuur en verzorgt ze veel van de externe contacten via onder andere het Olterterpoerlis, het Griem Oerlis en het landelijke overleg van de provinciale boerenlandvogelcoördinatoren.

Henk de Jong is voor 1 dag (0,2 FTE) uitgeleend aan onze dochterstichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân. De overige dagen houdt hij zich voor de BFWW bezig met het project Grutsk op ús Greidefûgels, met marketing en communicatie en ondersteunt hij de penningmeester.

Studentenonderzoek

In 2021 hebben drie studenten van Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen een onderzoek voor ons uitgevoerd naar onze vrijwilligers. Joyce Hendriks, Aid Antoni en Gabija Savickyté hielden een enquête, namen interviews af en onderzochten onze data. Ze startten dit onderzoek met een literatuurstudie naar de inzet van natuurvrijwilligers in het algemeen. De studentes kwamen tot enkele opvallende conclusies.

Zo bleek uit de analyse van de data uit ons registratiesysteem dat, hoewel veel vogelwachten nu minder vrijwilligers hebben dan in 2015, er toch ook zo'n 25 zijn die nu juist meer vrijwilligers hebben dan toen. Verder hebben de meeste wachten tussen 0 en 75 vrijwilligers geregistreerd in ons systeem. Tien vogelwachten hebben er meer.

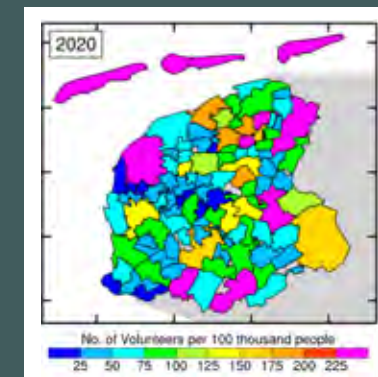
Het aantal vrijwilligers is ook afgezet tegen het aantal inwoners van de gemeente waarin de wacht ligt. Dan blijkt dat er 11 vogelwachten zijn die meer dan 225 vrijwilligers per 100.00 inwoners hebben. Dat is landelijk gezien een groot aantal! De dames hebben ook gekeken naar het percentage vrouwelijke vrijwilligers op het totaal. Dit percentage stijgt in de afgelopen jaren gestaag, maar komt nog maar bij enkele wachten boven de 15%.

De vragen in de enquête spitsten zich vooral toe op de motivatie van onze vrijwilligers. Wat beweegt deze mensen om zich in te zetten voor de vogels en waarom doen ze dat ook via een vogelwacht? 77,2% van de respondenten gaf aan dat men opgroeide met vrijwilligers in de directe omgeving. Ruim de helft van onze vrijwilligers (54,5%) zet zich al meer dan 20 jaar in voor de BFWW of een vogelwacht. Gemiddeld zetten de vrijwilligers zich, tijdens het broedseizoen, tweemaal per week in gedurende twee tot vier uur per keer. Een grote meerderheid van hen doet dit uit liefde voor de vogels en de wens om ze te beschermen.

Uit de diepte-interviews die met enkele bestuursleden van vogelwachten gehouden werden, bleek dat het feit dat het met de weidevogels slecht gaat, de belangrijkste reden is voor vrijwilligers om minder gemotiveerd te raken. Andersom zet dit anderen juist aan om zich (extra) voor de vogels in te zetten. Duidelijk werd hierbij ook dat het aantal registraties minder is geworden, doordat er minder vogels zijn om te registreren, niet doordat er te weinig mensen zijn om de registraties te doen.

Uit het literatuuronderzoek bleek, dat natuurvrijwilligers zich vrijwel allemaal voor dit werk aanmelden vanwege een positieve ervaring 'in het veld' tijdens hun jeugd. Eén ervaring kan hierbij al genoeg zijn. Mensen die dit contact met de natuur niet minstens eenmaal tijdens hun jeugd hebben meegemaakt, zullen zich op latere leeftijd vrijwel niet aanmelden als natuurvrijwilliger.

Eén van de aanbevelingen van de studentes is dan ook om vooral in te (blijven) zetten op jeugdeducatie. Ook al zie je daarvan niet direct resultaat, ze melden zich immers niet direct levenslang aan als vrijwilliger, uiteindelijk is de natuurervaring noodzakelijk voor een betrokkenheid op latere leeftijd.

Het aantal vrijwilligers per vogelwacht afgezet tegen het aantal inwoners van de gemeente waarin de vogelwacht ligt.

Corona

Het jaar 2020 stond wereldwijd al in het teken van het COVID-19-virus. Ook in 2021 gooide corona op veel momenten roet in het eten, ook voor BFVW-activiteiten. Zo kon de koekactie in januari niet doorgaan, werd de Algemene LedenVergadering keer op keer uitgesteld en konden ook de Fryske Neisoarchdei, de Noflike Jûn en de Jeugdfûgelwachtdei niet doorgaan. De bureaumedewerkers vermeden zoveel mogelijk onderling contact om volledige uitval door coronabesmettingen te voorkomen. Het Hoofdbestuur en verschillende commissies vergaderden via online mogelijkheden als Teams en Zoom. Ook externe overleggen werden veelal vanachter het beeldscherm bijgewoond.

Algemene LedenVergadering

De Algemene LedenVergadering (ALV) wordt traditioneel georganiseerd op de avond van de eerste vrijdag van maart. Al snel werd duidelijk dat dit jaar met die traditie gebroken zou moeten worden vanwege de coronamaatregelen. De statuten werden erop nageslagen en daaruit bleek dat het Hoofdbestuur de ALV zonder ruggespraak kon uitstellen tot eind juni. Helaas bleek dit niet voldoende. Eind mei werd de vogelwachten gevraagd om het bestuur uitstel te verlenen voor het bijeenroepen van een ALV tot de Kontaktjûn in oktober. De toestemming hiervoor werd vlot en unaniem verleend. De Kontaktjûn van 8 oktober werd dus omgeturnd tot een ALV waar BFVW en vogelwachtbesturen elkaar weer eens in persoon konden ontmoeten. Vanwege de noodzaak om afstand te kunnen houden werd de avond echter niet zoals gewoonlijk in het 'smûke' Dielshûs gehouden, maar in de bijzonder riante Bethelkerk in Drachten.

Traditiegetrouw begon de avond met het zingen van 'It Heitelân'. Ook traditie is de jaarrede van de voorzitter, waarin hij aangaf te zullen stoppen als voorzitter, omdat hij vaak in Zweden verblijft. Gedeputeerde Hoogland sprak in zijn speech zijn waardering uit voor de tomeloze inzet van alle vrijwilligers en ging in op de ontwikkelingen rondom het

Aanvalsplan Grutto. Vervolgens kwamen diverse onderwerpen aan bod, waaruit duidelijk bleek dat er wel veel activiteiten waren stilgezet, maar dat de BFVW zeker niet had stilgezeten in de anderhalf jaar sinds de vorige ALV. De nieuwe medewerker, René van Dam, stelde zichzelf voor en introduceerde meteen zijn belangrijkste projecten. Het gaat dan om de ondersteuning van de wachten, het opzetten van een compleet cursusaanbod voor zowel bestaande als nieuwe vrijwilligers en het faciliteren van het BFVW-droneteam. Inge van der Zee vertelde over het succes van het afgelopen weidevogelseizoen, Maja Roodbergen ging in op het onderzoek naar de relatie tussen de uitkomstdatum van kievitskuikens en hun overlevingskans en Rendert Algra presenteerde de resultaten en plannen van het Agrarisch Natuurfonds Fryslân. Een vol programma dat door een geïnteresseerd publiek met genoegen werd ontvangen.

Meedenken over provinciaal beleid

Via onze deelname aan het OlterterpOerlis (OO) zaten we in 2021 in een werkgroep die de ambtenaren van het provinciehuis ondersteunde bij het schrijven van de nieuwe Weidevogelnota 2021-2030. In deze nota wordt gewerkt met een drietrapsraket die aangeeft in welke gebieden welke inspanningen op het gebied van biotoop zullen worden gedaan. Het basisniveau behelst heel het landelijk gebied van de provincie. Hier wordt ingezet op een goede basiszorg voor de weidevogels. Het tweede niveau betreft de huidige weidevogelgebieden en -parels. Hierin wordt, via vergoedingen aan grondgebruikers, het biotoop verbeterd. Het derde niveau is nieuw en bestaat uit zogenaamde weidevogelplusgebieden. Dit zijn gebieden die ingericht worden volgens de principes uit het Aanvalsplan Grutto. Naast aandacht voor biotoop is er in de Weidevogelnota ook aandacht voor predatie. Dit onderwerp werd verder uitgewerkt in een FaunaBeheerPlan. De FaunaBeheerEenheid heeft onder andere de BFWW meerdere malen om input gevraagd voor dit plan. In 2022 zullen we zien of de Provincie dit nieuwe FaunaBeheerPlan omarmt.

De Provincie werkt verder aan een nieuwe Omgevingsvisie, gecombineerd met een nieuwe Omgevingsverordening. Het ontwerp van die Omgevingsverordening werd door de Provincie gepresenteerd. De BFWW heeft op meerdere punten van dat ontwerp een zienswijze ingediend.

Ook enkele vogelwachten leverden een zienswijze in. In 2022 zal duidelijk worden in hoeverre de Omgevingsverordening zal worden aangepast aan de hand van deze zienswijzen.

De provincie Fryslân laat zich, op het gebied van natuur en landschap, ook adviseren door de Provinciale Commissie Landelijk Gebied (PCLG). Eind 2021 werd duidelijk dat voor de komende vier jaren de BFWW een persoon af mag vaardigen in deze PCLG. Deze rol wordt vervuld door Doede Kooistra (HB-lid juridische zaken en onderzoek). Hij vertegenwoordigt in de commissie niet alleen de BFWW, maar bijvoorbeeld ook Landschapsbeheer Friesland.

Kleine plevier. Foto: Albert Wester

Eidereend. Foto: Herman Postma

Wacht- ondersteuning

Met de komst van nieuwe medewerker René van Dam heeft de BFWW zich dit jaar extra kunnen inzetten om vogelwachten te ondersteunen bij hun hulpvraag. Met verschillende vogelwachten is gesproken over wat de wachtbesturen kunnen doen om het werk voor de vogelwacht aantrekkelijk te houden of te maken voor nieuwe generaties. Vogelwachten die hulp nodig hebben bij hun bestuurs- of beschermingstaken weten steeds beter de weg naar de Bond te vinden. In dit jaarverslag nog maar eens de oproep om tijdig aan de bel te trekken als vogelwacht en niet te wachten tot de problemen de wachtbestuurders boven het hoofd gestegen zijn!

Samenwerking in Europa

De BFVW spant zich niet alleen in om provinciaal en nationaal met diverse partijen samen te werken. Ook in Europees verband werken we graag mee aan initiatieven die ten gunste komen van de vogels. De samenwerking binnen het LIFE IP-project – Grass-BirdHabitats is zo'n initiatief. De projectleiding hiervan ligt bij de regering van Nedersaksen in Duitsland. Het project draait om de verbetering van de omstandigheden voor de grutto langs de volledige Atlantic Flyway (de vliegroute van de westelijke populatie van de grutto). Voor de werkzaamheden die vallen binnen dit project krijgen we, zowel vanuit Europa als vanuit de Provincie, subsidie.

De BFVW zet binnen dit project in op het continueren en verbeteren van de kwaliteit van de ingevoerde data rondom nest- en broedpaargegevens van de weidevogels. Hierbij horen bijvoorbeeld onderdelen van de wachtondersteuning (zie blokje verderop) en het cursusaanbod (zie hoofdstuk Educatie). Door op deze manier internationaal samen te werken, vergroten we de gezamenlijke kennis over de vogels en de internationale bereidheid om (vooral) de grutto te beschermen. Verder levert het de BFVW weer nieuwe ontmoetingen op met mogelijke samenwerkingspartners.

Registratiesysteem

De mannen van het ICT-team steken heel wat uren in het overeind houden en verbeteren van ons registratiesysteem. Zowel de site als de app worden het hele jaar door onderhouden. Verzoeken over stippenkaarten worden behandeld. Verder beoordeelt het team de wensen van gebruikers van het systeem op noodzaak en technische haalbaarheid. Waar nodig en mogelijk worden die wensen omgezet in een technische aanpassing. Aan het eind van ieder jaar worden website en app dan tijdelijk stilgelegd, zodat die veranderingen doorgevoerd kunnen worden. Zo is het nu ook mogelijk om de broedzorgvragen op kaart te tonen en kunnen 'uitgekomen' nesten apart worden aan- en uitgevinkt in het keuzemenu. Vooral onze fûgelwachtapp wordt ervaren als zeer gebruikersvriendelijk. Dit zien we ook terug in de cijfers over het gebruik van het systeem. Het totaal aantal unieke gebruikers is vrijwel gelijk gebleven (+2), maar het aantal app-gebruikers steeg met enkele procenten. Het aantal gebruikers van de invoerwebsite daalde met vrijwel hetzelfde aantal. Een aantal mensen heeft blijkbaar de overstap naar de app gemaakt. Registreren met de app heeft vooral als voordeel - naast het gebruikersgemak - dat de informatie real-time (op hetzelfde moment) beschikbaar is in het systeem. Voor de bescherming van de vogels is dat heel belangrijk.

Steenuil.

Foto: Jappie Seinstra

Bezetting hoofdbestuur

Tijdens de Kontaktjûn van oktober zijn vier bestuursleden, namelijk Wybe de Jong, Marijke Rijkema, Titus Sijmonsma en Jacob van der Wal, opnieuw benoemd voor drie jaar. Mevrouw Rijkema gaf daarbij wel aan graag de secretaristaken, en daarmee de deelname aan het Dagelijks Bestuur, te willen opgeven. Inmiddels draait Harke Heida mee als kandidaat-secretaris van het Hoofdbestuur. Hij zal worden voorgedragen op de eerstvolgende ALV, waarvan we op het moment van schrijven hopen dat die door kan gaan op vrijdag 8 april 2022.

10

De leden van ons hoofdbestuur:

Frans Kloosterman – voorzitter

Wybe de Jong – penningmeester

Marijke Rijkema-Elshof – secretaris en interim voorzitter commissie educatie

Henk Minkes – voorzitter commissie broedzorg

Titus Sijmonsma – voorzitter commissie nazorg

Doede Kooistra – commissie onderzoek en juridische zaken

Jacob van der Wal – commissie wachtondersteuning

Harke Heida – kandidaatlid

Jarige vogelwachten

In 2021 bleek het COVID-19-virus niet alleen roet in het eten te gooien bij veel activiteiten van de BFVW, ook vogelwachten moesten vergaderingen, excursies en andere activiteiten schrappen of uitstellen. Voor zowel Vogelwacht Wommels e.o. als voor Vogelwacht Akkerwoude e.o. was dit extra zuur: zij bestonden 75 jaar en waren van plan dit - ieder op eigen wijze - te vieren. Beide wachten nodigden de BFVW hierbij uit, maar moesten de festiviteiten

schrappen. Van Vogelwacht Wommels is inmiddels bekend dat er in 2022 een nieuwe poging gedaan wordt om (delen van) hun uitgebreide programma alsnog te organiseren.

Overigens kwam er voor meer wachten een jubileum langs. Zo bestond Vogelwacht Zwaagwesteinde 70 jaar en Vogelwacht Joure en Vogelwacht Haskerdijken/Nieuwebrug 60 jaar. Een heel rijtje aan vogelwachten bestond, volgens een opgave uit 1985,

vorig jaar 75 jaar.

Het gaat dan om Akkrum, Augustinusga/Surhuizum, Burgum, Grou, Hallum/Marrum/Ferwert/Blije, Irnsum, It Súd, Kollum e.o., Oldeboorn, Oosterzee, Raerderhim, Reduzum, Rinsumageast/Sybrandahûs, Ryptsjerk, Sneek, Stiens en Westergeest/Triemen.

Waterhoen. Foto: Herman Postma

Communicatie

Al sinds januari 1948 wordt door een vrijwillige redactie ons verenigingsblad Vanellus samengesteld. Begonnen als maandelijks mededelingenblad is de Vanellus sinds 1975 een tweemaandelijks tijdschrift. De redactie doet al die jaren al verslag van allerlei wetenswaardigheden rondom vogels en vogelwachten. Op dit moment bestaat de redactie uit Wiebe Dijkstra, Ultsje Hosper, Wybren Bruinsma, Hendrik Tamsma, Helga Aukes en Inge van der Zee. Het verenigingsblad is niet de enige manier waarop de BFWW commu-

niceert met de buitenwereld. Ook moderne middelen worden volop ingezet. De website en Facebookpagina worden door de bureaumedewerkers geregeld aangevuld met nieuwe berichten. Ook zijn er enkele bestuursleden die nieuwtjes delen op Twitter. Wie op de hoogte wil blijven van nieuws over de BFWW, kan hiervoor terecht op www.friesevogelwachten.nl.

Ieder jaar wordt er verder onder leiding van de BFWW door een redactie van zes organisaties een Weidevogels

in Fryslân – Jaarbericht uitgebracht. Dit Jaarbericht werd in 2021 op 14 oktober door de redactie aangeboden aan de Friese gedeputeerde voor natuur, de heer Douwe Hoogland. Vanwege de mooie BTS-cijfers die konden worden getoond, werd de bijeenkomst feestelijk afgesloten met beschuit met muisjes. Er waren het afgelopen jaar immers veel weidevogelkuikens groot geworden. Hierover is meer te lezen in het hoofdstuk Nazorg van dit jaarverslag. Het Jaarbericht is te lezen en te downloaden via de BFWW-website.

Wij zijn onze sponsors dankbaar dat ze ook in dit moeilijke jaar ons beschermingswerk weer wilden steunen.

Heeft u ook belangstelling voor het sponsoren van de BFWW?

Neem contact op met
Henk de Jong, 06 511 72 174
of h.dejong@bfvw.nl

We zullen uw bijdrage goed besteden!

FREONEN FAN DE BFWW

AMERICAN BASE (DUMP AND OUTDORE STORE), BOLSWARD

BIOFOOD DIERVOEDING BV, DRACHTEN

FB ACCOUNTANTS, BURGUM

FIRMAQ MEDIA GROEP, HEERENVEEN

FRISIA (TERREININRICHTERS EN HOVENIERS), BERGUM

GRAFISCHE GROEP VAN DER EEMS, EASTEREIN

HELGA AUKES COMMUNICATIE & OFFICE MANAGEMENT, MANTGUM

MEMBERCONTROL (LEDENADMINISTRATIESYSTEMEN), ASSEN

NOORDMANS MAAISERVICE BRITSWERT

OVERWIJK METAALBEWERKING, SNEEK

PIETERPIKZONEN, LUINJEBERD

VAN DER MEER CONSULTING BV, AKKRUM

VERZEKERINGEN SIEBE DE VRIES, HEERENVEEN

VIVARA, VIERLINGSBEEK

V&H DAKBEDEKKINGEN LEEUWARDEN BV, LEEUWARDEN

Algemeen

In dit hoofdstuk doet onze commissie nazorg verslag van de situatie van de vier hoofdsoorten (kievit, grutto, tureluur en scholekster) in 2021 in de hele provincie Fryslân.

In onze provincie Fryslân bestaat 185.000 hectare grond uit grasland. Op 130.000 hectare daarvan doen onze nazorgers aan weidevogelbescherming en -monitoring. Met andere woorden de weidevogels op die hectares worden geteld, geregistreerd en indien nodig en mogelijk beschermd.

Via een samenwerkingsovereenkomst biedt de BFWV een garantie op die monitoring aan de zeven Friese agrarische collectieven. Die garantie geldt voor circa 60.000 hectare. Binnen die garantiegebieden (telgebieden) liggen de percelen waar maatregelen worden uitgevoerd vanuit het ANLb (zie kader). Het kan dan bijvoorbeeld gaan om uitgesteld maaien of verhoging van het waterpeil. Deze percelen beslaan samen ongeveer 20.000 hectare.

In 2022 zullen hier meer hectares aan worden toegevoegd, omdat dan in Fryslân wordt gestart met het Aanvalsplan Grutto. In vier gebieden zal ANLb worden uitgebreid en/of verzaard. Hierdoor ontstaat er volgens de verwachting ongeveer 10% meer oppervlakte aan ANLb. In de jaren na 2022 wordt dit nog verder uitgebreid met meer gebieden.

Ons systeem waarmee de nazorgers de gegevens over de vogels invoeren, is uniek. We werken met een bijzonder gebruikersvriendelijke invoerapp die gekoppeld is aan de bfwvregistraasje-website. Nazorgers gaan met de mobiele telefoon in de hand het veld in en registreren wat ze vinden aan nesten en broedparen. Het vervolg van het nest kan worden bijgehouden; zijn de eieren uitgekomen, gepredeerd, verlaten of om een andere reden verloren gegaan. Verder kunnen waarnemingen van alle verschillende vogelsoorten worden ingevoerd, net als waarnemingen van predatoren en hun sporen.

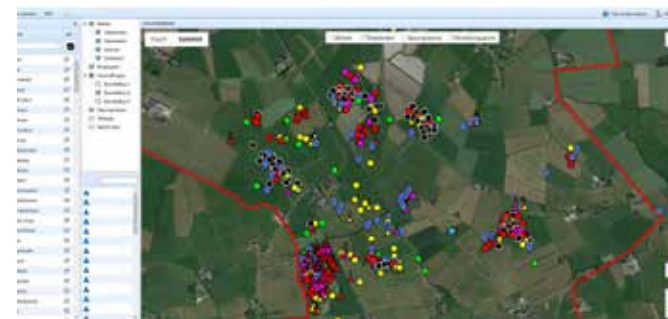
We roepen onze nazorgers op om alles wat ze in het veld aan vogels en hun predatoren tegenkomen, in te voeren met de app. Via de site kunnen de gegevens vervolgens worden aangepast, verplaatst of gewist. Ook kan men op de site een overzicht (in kaart- en tabelvorm) vinden van alle meldingen binnen een vogelwachtgebied.

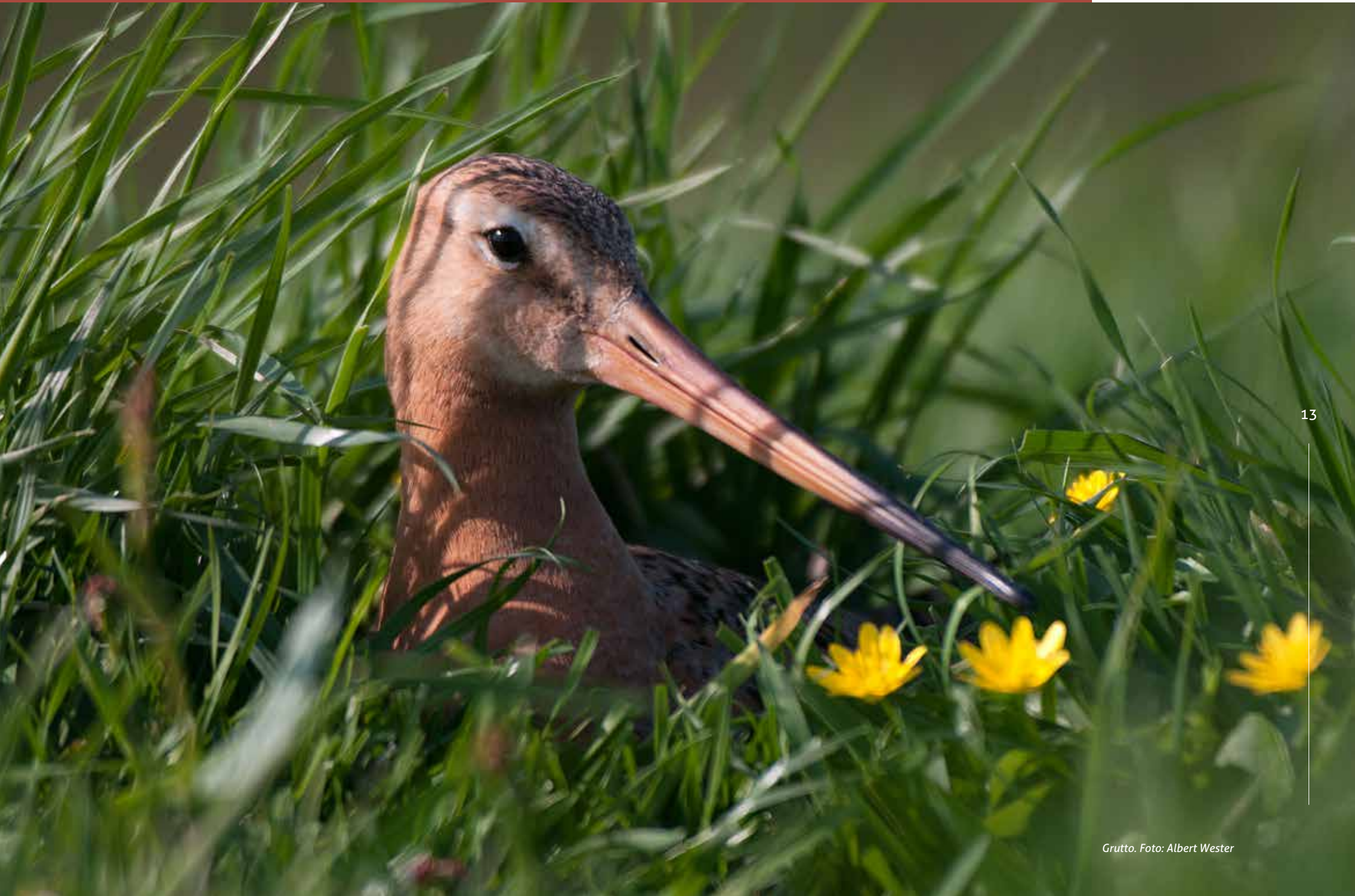
ANLb – wat is dat?

De provincie Fryslân en het Rijk stellen ieder jaar subsidie beschikbaar voor boeren die iets extra's willen doen voor de vogels op hun land. Het systeem van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) is als het ware de gereedschapskist die hierbij hoort. Die kist is gevuld met verschillende maatregelen die weidevogels kunnen helpen.

Voorbeelden hiervan zijn het niet bemesten en maaien van perceelranden, het onder water zetten van percelen, pas laat in het seizoen maaien en zorgen voor meer kruiden tussen het gras.

De zeven agrarische collectieven maken afspraken met boeren over het inzetten van dit soort maatregelen op hun grond. Ze mogen dit alleen doen in de zogenaamde weidevogelzoekgebieden, die de Provincie heeft aangewezen.

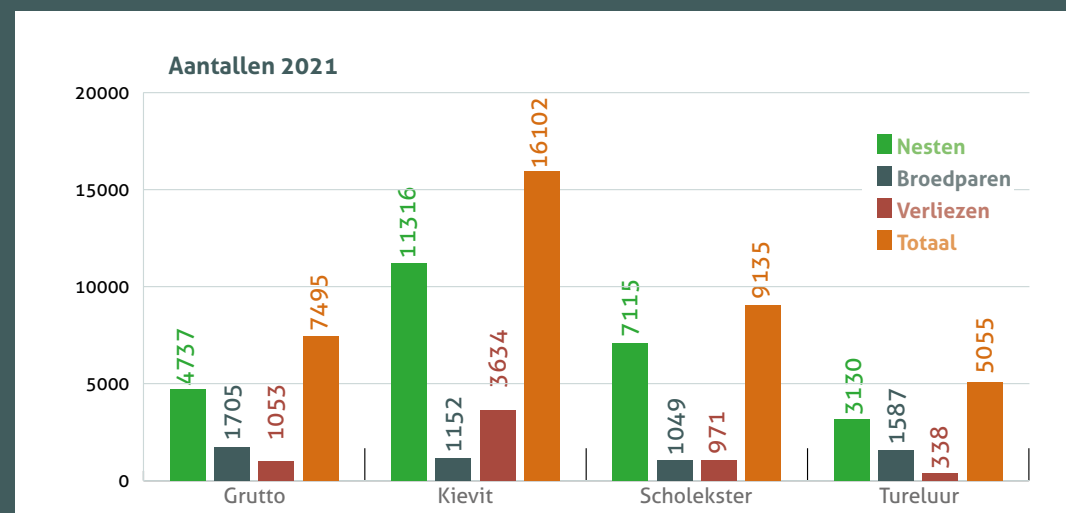
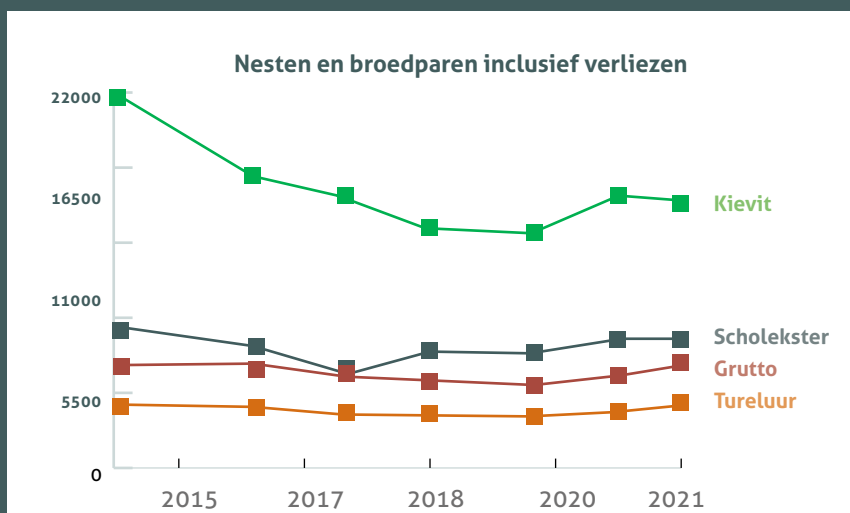
Situatie 2021

Na drie droge jaren, waarbij 2020 de boeken in ging als 'slechtste broedseizoen ooit', keek iedere weidevogelliefhebber uit naar een nat seizoen. En dat werd het! Opnieuw werden records gebroken, maar nu vanwege de ruime hoeveelheid neerslag. Het leek er eerst een tijdje op dat de winter van 2020/2021 weer even mild zou worden als de winters ervoor. Tot er begin februari een koudefront langskwam met een harde oost-noordoostenwind en temperaturen die ook overdag niet boven nul uitkwamen. In het weekend van Valentijnsdag trok er een bonte stoet van kleurig verpakte schaatsers over alle vaarten, sloten en meren van Fryslân. Opvallend was de tweedeling tussen het noorden en zuiden van de provincie, waarbij het in het zuiden veel kouder werd dan in

het noorden. Na dit weekend was het direct uit met de ijspret door de komst van de vroegste lenteweek ooit. De maand februari kende dus twee weertypes, in beide periodes werd het wel zeer zonnig en was het droog. De overgang ging gepaard met ijzel. De kou verdreef de grote groepen kieviten de provincie en zelfs het land uit. Alleen in het Waddengebied bleven kieviten op hun post. Zoals gezegd werd het hier veel minder koud dan verder naar het zuiden. Waarschijnlijk is dit ook de reden dat het eerste provincie-ei (op 6 maart) vlakbij Dokkum werd gevonden, waar de eerste eieren meestal in zuidelijkere regionen gevonden kunnen worden (meer hierover onder de kop Eerste eieren). Maart begon met een koude periode, maar sloot af met een recordwarme week. De hoeveelheid neerslag was normaal. De kievit ging voortvarend van start met de eileg. Het hoogste aantal registraties

voor de kievit (364) dit seizoen werd gedaan op 31 maart, een prachtige lentedag met een licht briesje uit het zuidwesten en een temperatuur die opliep tot boven de 20 graden. Dit heerlijke weer stond in schril contrast met de week erna, de eerste week van april verliep namelijk bijzonder koud. We zien daardoor een diepe dip in het aantal registraties voor de vier hoofdsoorten. Immers, met zulk koud en nat weer laat je de vogels met rust om ze energie te laten besparen. Ook de rest van de maand was behoorlijk fris. Verder viel er die maand vooral in de zuidelijke helft van de provincie veel, heel veel neerslag. In het noorden was het daarentegen droger dan gemiddeld. Ook mei bleef aan de frisse kant, de maand stond vooral in het teken van regen. Hier wat meer, elders iets minder, maar veel was het overal. Fryslân brak opnieuw records waarbij Harlingen de lijst aanvoerde; met 156 mm neerslag had men de eer de natste plek van

Onderstaande grafieken geven een beeld van de aantallen gemelde nesten, broedparen en verliezen in 2021. Bij de nesten valt op dat die beter vindbaar waren door de trage grasgroei: er werden hierdoor meer nesten gemeld, terwijl er minder broedparen werden bijgeschat (wat vooral gedaan wordt als een nest onvindbaar is).

Nederland te zijn. Ook in Nij Beets, Joure en Gorredijk viel meer dan 145 mm, een gemiddelde meimaand heeft een neerslagsom van 50 tot 60 mm.

Door al deze neerslag veranderde heel Fryslân in één grote plasdras. Een probleem voor de boeren die met hun machines het land niet op konden. Veel viel er trouwens toch niet te maaien, want het gras groeide vrijwel niet door al die nattigheid. Het water zorgde echter voor een walhalla voor de vogels; hun voedsel was volop aanwezig én goed te bereiken. Water zorgt ervoor dat regenwormen en bodeminsecten hoog in de bodem zitten en die bodem is door het water ook nog eens goed doordringbaar voor de snavels van grutto en tureluur. Extra pluspunt van al dat water is dat de meeste predatoren geen liefhebber zijn van natte voeten. De eieren en kuikens werden als door een slotgracht beschermd tegen veel soorten grondpredatoren.

Pas eind mei werd het droger. Inmiddels waren veel weidevogelkuikens zo groot dat ze bijna uitvlogen. Maar wat doet een provinciebrede maaislag met die bijna vliegvlugge kuikens? Veel veldmensen maakten zich zorgen om wat komen ging. Op 27 mei deden we als BFWV daarom een bericht uit waarin we boeren en nazorgers vroegen om goed op de kuikens te passen, zodat ze ook de laatste week naar volgroeid zijn, konden overleven. We gaven tips over het inzetten van drones en last-minute beheer (nog een week, of twee, uitstel voor het maaien tegen een vergoeding). Ook bevelen we aan om kuikens uit een te maaien perceel te verdrijven door het plaatsen van kuikenzakken. Randbeheer (langs de sloot een strook van 5-6 meter laten staan) geeft de kuikens een vluchtmogelijkheid. Tot slot gaven we ook nog tips over de manier van maaien die veel kuikenlevens kan sparen, maai bijvoorbeeld nooit 's nachts en maai altijd van binnen naar buiten.

Al met al bleek al het water te zorgen voor een goed broedseizoen. Op het Bondsbureau stroomden verheugde berichten binnen over waarnemingen van (bijna) vliegvlugge weidevogeljongen. Een verademing na het rampzalige seizoen van een jaar eerder. Eén goed jaar is natuurlijk niet genoeg om de populaties grutto en Kievit te redden. Bovendien bleek het niet overal in Nederland een succesvol jaar geweest te zijn. Toch was 2021 een oppepper voor de vogels en voor onze vrijwilligers!

Kievit in vlucht. Foto: Wiebe Palstra

Kievit

In tegenstelling tot andere jaren begon dit jaar met meldingen van gevonden eerste eieren uit het noorden van de provincie. De kou had daar minder hard toegeslagen dan in het zuiden en de kieviten speelden goed in op die lokale verschillen. Half maart waren toch ook alle andere eerste gemeente-eieren gevonden en de nazorg kon direct goed beginnen. In de tweede helft van maart liepen de registraties van gevonden kievitnesten per dag gestaag op, met een piek op 29, 30 en 31 maart. Toen werden respectievelijk 325, 310 en 364 registraties voor alleen de kievit gedaan. De eerste kuikens kwamen in de eerste helft van april uit. De lange natte periode pakte goed uit, er werden veel vliegvlugge kuikens gezien. Het totale aantal nesten en broedparen inclusief verliezen pakte wat lager uit dan vorig jaar. Dat is voor een deel te wijten (of te danken eigenlijk) aan de minder vaak voorkomende herlegsels, doordat de legsels vaker met succes jongen voortbrachten dan vorig jaar.

16

Kievit neemt kuikens onder haar vleugels. Foto: Wiebe Palstra

Gruttokuikens zijn niet bang voor water. Foto: Jappie Seinstra

Grutto

Net als bij de kievit werden ook de eerste eieren van de grutto gevonden in het noorden van onze provincie. Het eerste grutto-ei van 2021 werd op 31 maart gevonden door Hessel Meindertsma. Het lag op een perceel van de boerderij die nu door zijn zoon wordt gerund binnen vogelwacht Birdaard e.o. Hessel en zoon werken op het land met wat Hessel TLC noemt: Tender, Love and Care voor de vogels. Zo zorgen ze voor een mozaïek aan maaihoogtes, beweiding (schapen en koeien) en kruidenrijk gras. Ook werken ze met randenbeheer (de perceelranden worden minder bemest en later gemaaid). De eileg kwam wat traag op gang. Tot half april kwamen er per dag maar enkele meldingen van gevonden grutto-eieren binnen.

Daarna kwam het op stoom, met een piek in de eileg tussen 25 april en begin mei. Dit resulteerde dan weer in een tweede alarmtelronde rond begin juni. Ieder jaar bepalen we aan de hand van de alarmtelrondes en de tellingen van nesten en broedparen het zogenaamde Bruto Territoriaal Succes van de grutto. Dit BTS wordt ook wel broedsucces genoemd. Voor het eerst in jaren kwam dit BTS ruim uit in de categorie 'voldoende'. Er zijn ook gebieden waar het minder goed ging. Waar bijvoorbeeld de vos, die door de avondlockdown in maart niet met de lichtbak bestreden kon worden, korte metten maakte met de eieren. Toch was het over de hele provincie bekeken een succesvol jaar.

Scholekster en tureluur

Ook de scholekster profiteerde van de natte omstandigheden. Uiteindelijk kreeg het aantal nesten en broedparen een kleine plus ten opzichte van een jaar eerder, maar de opgave aan verloren nesten daalde met maar liefst 22%. Ook hier kwamen waarnemingen binnen van (bijna) vol-groeide kuikens.

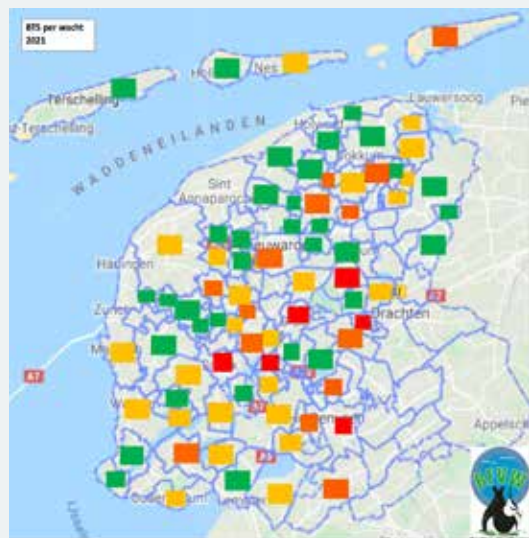

Bij de tureluur viel net als bij de grutto op, dat er meer nesten gemeld werden, terwijl het aantal broedparen vrij constant bleef. Ondanks de tendens dat op min-

der percelen naar de nesten wordt gezocht (hier wordt dan alleen een broedparentelling gedaan), zagen we dit jaar meer nestvondsten van zowel grutto als tureluur binnenkomen. Het is bekend dat nesten van grutto en tureluur over het algemeen minder goed te vinden zijn, doordat ze bij voorkeur hun nest in hoger gras leggen. Blijkbaar zorgde de trage grasgroei van dit jaar - door de natte omstandigheden - ervoor dat de nesten wel goed te vinden waren.

Dit leidde voor de tureluur tot de vondst van maar liefst 21% meer nesten. De piek in registraties van nesten en broedparen was op 10 mei, met 190 meldingen. Eerder werden op 1 mei ook al 187 tureluurregistraties gedaan. Net als bij de andere hoofdsoorten werden ook meer meldingen gedaan van vliegvlugge tureluurjongen.

Tureluurkuiken kijkt of de kust veilig is. Foto: Albert Wester

BTS voldoende > 65
 BTW matig 50-65
 BTS slecht 30-50
 BTS zeer slecht < 30

Parende scholeksters in de Workumerwaard. Foto: Wiebe Palstra

Simon Spriensma toont zijn sulveren ljip aan fjildmaten Thom Feddema en Mark Bloem.
Foto: Inge van der Zee

Eerste eieren

Zaterdag 6 maart was het zover, vlak na twaalf uur ging de telefoon bij de BFWW. Simon Spriensma riep dat hij een ljipaai gevonden had in de buurt van Raard. Al een kwartier later werd het eitje goedgekeurd. Simon was 'út de skroeven'. Het was eigenlijk niet eens zijn bedoeling om die dag al te gaan zoeken. Hij kwam zijn nazorgpas ophalen bij Thom Feddema. Die bleek op het punt te staan om met schoonzoon Mark Bloem even een frisse neus te halen en Simon kon wel even mee. De kans op een ei schatten ze niet hoog in, het eerste ei van Fryslân wordt immers 'altijd' in de zuidelijke helft van de provincie gevonden?

Bij de plasdras op kruidenrijk land met 'rûge dong' van Eelco Hiemstra sloeg echter een kievit aan op een zwarte kraai. Dat moest toch even nagekeken worden en gedrieën liepen de mannen het veld in. Simon: 'Ik moast wol efkes twa kear sjen, d'r lei wat in strieke om it aai, mar it wie d'r dochs echt! Ik stie te triljen op myn fuotten'. Diezelfde middag nog werd aan een glunderende Simon in de jarige Statenzaal van het Provinciehuis de Sulveren Ljip uitgereikt door Commissaris van de Koning Arno Brok.

Negen dagen later, op 15 maart, waren 16 van de 17 eerste eieren van de Fryske gemeenten ook al gevonden. Om drie uur ging opnieuw de telefoon bij de BFWW. Een

jongeman vertelde enthousiast dat hij en zijn broer een twake gevonden hadden, of dat misschien het jeugdei van Fryslân was? Menno en Nico Boersma waren inderdaad de eersten!

De tienjarige tweeling had zich deze middag achter wat struikjes bij het hek verscholen om te kijken naar de kieviten op het maisland van hun vader. Na een tijdje zagen ze dat een kievit steeds naar dezelfde plaats ging, daar moesten ze maar even gaan kijken. Ze vonden het twake in een mooi opgemaakt nestje tussen de maisstoppels. Eén van beide eieren was wel vreemd van kleur, heel licht en alleen het kontje helemaal donker, het andere was toch duidelijk een kievitseï. De volgende middag kregen Nico en Menno het Sulveren Polske overhandigd door natuurgedeputeerde Douwe Hoogland, eveneens in de indrukwekkende Statenzaal. Een tweeling met een twake, dat bleek een hit bij de provinciale pers. De jongens werden geïnterviewd door alle Friese schrijvende pers, kwamen in het nieuwsprogramma van Omrop Fryslân en ook voor het programma Hea! mochten Menno en Nico nog eens voordoen hoe ze de eitjes precies gevonden hadden.

Terwijl op het Bondsbureau deze 15de maart de artikelen over het jeugdei voor de website en Facebook nog geschreven werden, werd ook het laatste eerste gemeente-ei gemeld. Daarmee was de collectie van vinders compleet.

De tienjarige tweeling Menno en Nico Boersma bij het door hun gevonden twake.
Foto: Inge van der Zee

Datum	Locatie	Vinder
maart 6	provinciaal, bij Raard	Simon Spriensma, Dokkum
maart 7	Terschelling bij West-Terschelling	Steven Klijn, Terschelling
maart 8	Ameland tussen Nes en Buren	Jan Brouwer, Buren
maart 9	Schiermonnikoog bij dorp	Rutger Talsma, Schiermonnikoog
maart 12	Súdwest Fryslân bij Allingawier	Hendrik de Boer, Wolvega
	De Fryske Marren bij Nijehaske	Klaas Jager, Oudehaske
	Waadhoeke bij Achlum	Anne Wind uit Pingjum
maart 13	Noardeast Fryslân bij Kollum	Harry Wijbrands, Molkwar en Jan Nutma, Nes (NeF)
	Smalingerland bij De Wylgen	Rinze v/d Ploeg, Kootstertille
	Opsterland bij De Tynje	Ypie Bodzinga, Luxwoude
	Heerenveen bij Tjallebert	Dirk Noordenbos, Tjallebert
maart 14	Leeuwarden bij Stiens	Symen Hoekstra, Koarnjum
	Weststellingwerf bij Nijeholtwolde	Hennie v.d Heide, Oudehorne
	Achtkarspelen bij Gerkesklooster	Auke Tuinstra, Drachten
	Tytsjerksteradiel bij Garyp	,Herman Smedes Noardburgum
	Dantumadiel in It Bûtenfjild	Ewout Schröder, Nes (Akkrum) Klaas Stapensea, Emmeloord
maart 15	Ooststellingwerf bij Ravenswoud	Marco Hoekstra, Easterein Jan Nutma, Nes (NeF)
	Jeugdei, bij Oudehaske	Menno en Nico Boersma (10) Oudehaske
	Harlingen bij Achlum	Remco Hamstra, Rottevalle

Dronevliegen doe je in de vroege ochtenduren. Foto: Inge van der Zee

Maispilot

In 2020 zijn we gestart met het eerste jaar van de pilot met de lange titel 'Vergroten van de biodiversiteit in mais op veen met de kievit als gidsssoort'. In de wandelgangen noemen we dit kortweg de maispilot.

De BFVW is projectleider van deze pilot en we werken hierin samen met LTO Noord en de provincie Fryslân. Het broedsucces van de kievit is een goede indicatie van de voldoende beschikbaarheid van wormen en emelten (volwassen vogels) en van kruipende en laagvliegende insecten (kuijkens) en daarmee van de stand van de biodiversiteit. De deelnemende boeren (5 percelen van ieder 3 hectare) krijgen een vergoeding om het inkomstenverlies dat de maatregelen opleveren te compenseren. De pilot loopt drie jaar, van 2020 tot en met 2022. Uit het evaluatieverslag van de pilot van 2021 blijkt dat het, net als in grote delen van de rest van de provincie, op de meeste percelen goed is gegaan met de vogels. Doordat er overal water genoeg was, zijn de waterpompjes niet ingezet. Het lijkt erop dat de kruidenrijke akkerlanden een aantrekkende werking hebben op de jonge kievitskuijkens. Later kunnen ze worden 'weggelokt' van het maisperceel door aantrekkelijke biotopen in de nabije omgeving. In het derde en laatste jaar wordt deze omgeving goed in kaart gebracht om de effecten daarvan op de percelen mee te kunnen nemen. Verder zal extra worden ingezet op het gebruik van drones om de kuijkens te volgen en met Van Hall Larensteijn wordt het insectenleven gemonitord.

Droneteam

De verschillende weidevogeldrones worden momenteel volop gebruikt. Er zijn in totaal 32 piloten beschikbaar, verdeeld over zeven weidevogeldrones. Twee daarvan zijn ons geschonken door een gulle gever, de rest is gefinancierd door de Provincie.

Er zijn afgelopen seizoen ongeveer 250 vluchten uitgevoerd in april, mei en juni.

Een ruime helft van alle vogelwachten heeft inmiddels minimaal één keer een drone ingezet en ruim driekwart wil dit in de toekomst gaan of blijven doen. Voor komend seizoen zal er vanuit de BFVW met acht drones gevlogen gaan worden. Enkele wachten vliegen met een eigen drone, daarbij ondersteund en gefaciliteerd door de Bond. Al deze droneteams werken met een warmtebeeldcamera.

Op dit moment loopt er binnen de BFVW echter ook een onderzoek naar de mogelijke inzet van een drone met een ander type camera. Deze camera is niet afhankelijk van temperatuurverschillen, maar werkt via kunstmatige intelligentie aan het (leren) herkennen van foto's. Groot voordeel van dit type camera is dat deze gedurende de hele dag kan filmen, terwijl de warmtebeeldcamera alleen tijdens de vroege ochtenduren ingezet kan worden.

Via een tablet wordt de vliegroute van de drone geprogrammeerd.

Foto: Simon Spriensma

RAS ljip-strânljip

Binnen het RAS-project (wat staat voor Retrapping Adults for Survival) worden kuikens en volwassen kieviten en scholekster gevangen, geringd en van alle kanten opgemeten. Soms worden geringde vogels in volgende jaren opnieuw gevangen. Aan de hand van die meldingen kunnen wetenschappers dan iets zeggen over de leefwijze en voorkeuren van deze vogels.

Jeffrey Huizinga meldde dat er door ringgroep Noardlike Fryske Wâlden 122 scholeksters geringd werden (64 aduften en 58 pullen) en 64 kieviten (3 aduften en 61 pullen). Zes eerder geringde kuikens werden later teruggevangen zodat ze voorzien konden worden van kleurringen. Het viel de RAS-vrijwilligers op dat er veel jongen waren en dat soms zelfs voltallige legfels uitgroeiden tot vliegvlugge kuikens.

Het RAS-project geeft inzicht in de levenswijze van de kievit. Zo werd in de Surhuizermieden een sijke (kievitvrouw) aangetroffen die voor het zesde jaar op rij op exact dezelfde plaats haar eieren legde. Ook in 2021 lukte het haar een broedsje (compleet legsel van vier eieren) uit te broeden. In de Zwagermieden werd een doffer (hijke, kievitman) aangetroffen die op dezelfde locatie in 2019 geringd was als bijna vliegvlug kuiken.

Helaas leven niet alle kieviten lang genoeg om zelf een legsel voort te brengen. Zo werd een

kuiken dat in de Zwagermieden op 25 juni was geringd en vervolgens op 9 juli van kleurringen was voorzien (645 meter verderop) dood teruggemeld. Op 7 oktober is hij geschoten ten zuiden van Calais. Deze kievit leefde maar drie maanden, maar heeft ons in die korte tijd wel meer kennis gegeven over het leven van een kievit.

De mensen van deze ringgroep ringen de vogels niet alleen, ze proberen in 'hun' gebied de

vogels ook te helpen. Zo werd door Erik van der Laan op de Leeuwarder golfbaan geconstateerd dat veel legfels verloren gingen door predatie door kleine marterachtigen. Hij plaatste nestbakjes in de waterpartijen van de golfbaan en de scholeksters weten deze bakjes inmiddels te vinden. De predatie in de nestfase wordt op deze manier een stuk minder. De kuikens blijven natuurlijk kwetsbaar, maar doordat de eerste fase beter gaat, vliegen nu toch enkele jongen uit.

Scholekster met kuikens op een door de ringgroep geplaatste scholeksterbak.

Foto: Erik van der Laan

Grutsk op ús Greidefûgels

Om de weidevogels meer onder de aandacht te brengen van zowel boeren als burgers is door de Provincie de bewustwordingscampagne Grutsk op ús Greidefûgels gecreëerd. De BFVW is hiervan de afgelopen jaren de projectleider geweest. In het eerste jaar werd begonnen met een tijdschrift voor alle melkveehouders in Fryslân en een actie rondom sleepslangbeschermers, ook wel nestpannen genoemd. Inmiddels zijn binnen de provincie ruim 2000 van die nestpannen in gebruik bij nazorgers, boeren en loonbedrijven. Ook buiten de provincie was belangstelling voor de nestpannen, tegen betaling namen diverse agrarische natuurverenigingen en collectieven 800 nestpannen af.

Het tweede jaar werd ingezet op het gratis uitdelen van kruidenrijke mengsels. Iedere zak van 8 kg was voldoende om een hectare grond door te zaaien met kruiden. Bijna 800 boeren maakten in de afgelopen jaren van deze mogelijkheid gebruik. In 2020 werd vanwege de droogte ingezet op vernatting. Vogelwachten konden tegen zeer gereduceerd tarief plasdraspompjes aanschaffen vanuit de campagne. In dit bijzonder droge jaar bleken die pompjes een welkome aanvulling op de bestaande

plasdrassen te brengen. Er werden dan ook 39 pompjes ingezet. Onder het thema vernatting was het voor boeren ook mogelijk om een persoonlijk advies te krijgen op het gebied van waterpeilverhoging van expert Eize van Ommen.

Twintig boeren maakten van deze mogelijkheid gebruik.

Het afgelopen jaar is ingezet op 'gewurde litte'. Door als boer een slootrand of 'overhoekje' met rust te laten, geef je de biodiversiteit daar een impuls.

De thema's van de eerdere jaren krijgen ieder jaar weer een vervolg. Er is dus sprake van een stapeling van de onderwerpen. Inmiddels heeft de BFVW het projectleiderschap van de campagne wederom voor de komende drie jaar gegund gekregen. In 2022 zullen boeren worden opgeroepen om hun vaste stalmest (rûge dong) in te zetten ten gunste van de weidevogels.

Het grondbordje dat deelnemers aan Grutsk konden plaatsen. Bron: Campagneteam Grutsk op ús Greidefûgels

Kuikens in het land, poes in de mand

Uit onderzoek blijkt dat huis- en boerderijkatten 's nachts vele kilometers afleggen door de weilanden, waarbij ze ook op jonge kuikens van weidevogels jagen. Om iets aan het probleem te doen, kwam de Bond Friese VogelWachten (BFVW) onder leiding van Age de Jong met het idee voor een bewustwordingscampagne. Dit werd uiteindelijk de campagne 'Kuikens in het land, poes in de mand' met als boegbeeld Emiel Stoffers.

De insteek om op een open en positieve manier aan de bewustwording van de Friezen te werken, sprak aan. Daarom kreeg de campagne steun van veel partijen. De provincie Fryslân, Kollektivenberied Fryslân, alle Friese agrarische collectieven, It Fryske Gea, Friese Milieu Federatie, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer staan er allemaal achter. De campagne, die vooral op sociale media wordt ingezet, werd opgepikt door nationale pers. Landelijke dagbladen als Trouw en televisieprogramma's als Goedemorgen Nederland en talkshow Beau besteedden aandacht aan het feit dat katten binnen horen. Zeker 's nachts tijdens het broedseizoen. Er is op deze manier een groot publiek bereikt met onze boodschap.

Het is helaas niet goed te meten wat het effect ervan is op de daadwerkelijke aanwezigheid van katten in het veld.

Ook in het verkeer kwam poes in de mand voorbij.

Bron: Campagneteam Poes in de mand

Algemeen

In het vorige hoofdstuk is uitgebreid ingegaan op de nazorg van de BFVW, daarbij zoomden we in op de zogenaamde vier hoofdsoorten (kievit, grutto, tureluur en scholekster). De BFVW beschermt en monitort echter nog veel meer soorten. Onze commissie broedzorg houdt zich bezig met al deze andere soorten. Vrijwilligers zorgen voor allerlei soorten nestgelegenheden, van zwaluwtilten tot nestkasten voor kerkuilen. Verder worden ook soorten geringd en registreren onze vrijwilligers informatie over zo'n 250 verschillende vogelsoorten. Van maar liefst 135 van die soorten werden één of meer nesten en/of broedparen gemeld in ons registratiesysteem, dat is precies één soort meer dan vorig jaar.

Nesten en broedparen

Van hele algemene soortgroepen als meeuwen, eenden en kraaien komen vanzelfsprekend de meeste meldingen van nesten en broedparen binnen. Zo staat de kokmeeuw met stip op nummer één met ruim 3000 nesten en/of broedparen, op ruime afstand gevolgd door de meerkoet met bijna 2000 gemelde nesten en/of broedparen. Nummer drie en vier zijn de roek (bijna 1900) en de wilde eend (ruim 1750).

Ook van minder algemene soorten komen meldingen van broedende vogels binnen. Vogelwacht Marssum bijvoorbeeld voerde binnen haar wachtgebied een grauwe klauwier in met een nest met drie eieren en Vogelwacht Ameland (Nes-Buren) een grauwe gors met zeven eieren.

Zwartkopmeeuw, unicum voor Fryslân

In de categorie nesten en broedparen krijgt de zwartkopmeeuw dit jaar een bijzondere vermelding. Voor het eerst ooit zijn bij de BFVW broedparen van deze soort gemeld! Vanuit de Greidhoeke kwamen drie meldingen van een broedpaar van deze, voor Fryslân, zeer zeldzame broedvogel. Vanaf eind jaren tachtig van de vorige eeuw broedt de soort in steeds grotere aantallen in Nederland, vooral in het Deltagebied en ook steeds meer rond het IJsselmeer.

De bonte vliegenvanger staat met 40 meldingen op plaats 71 van gemelde soorten.

Foto: Wiebe Palstra

Zwartkopmeeuw.

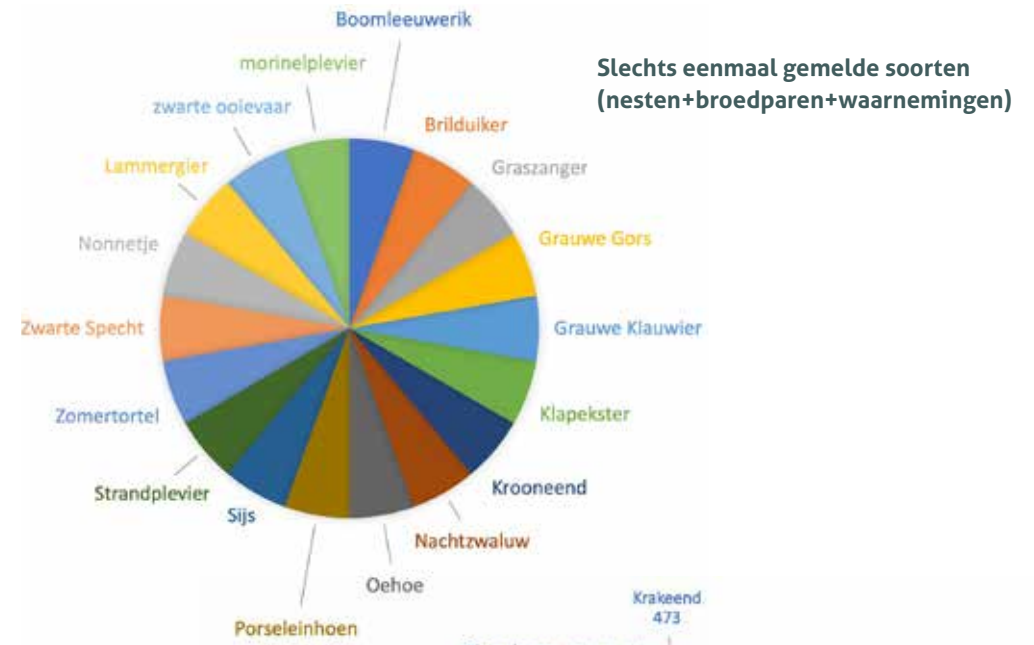
Foto: Jappie Seinstra

Waarnemingen

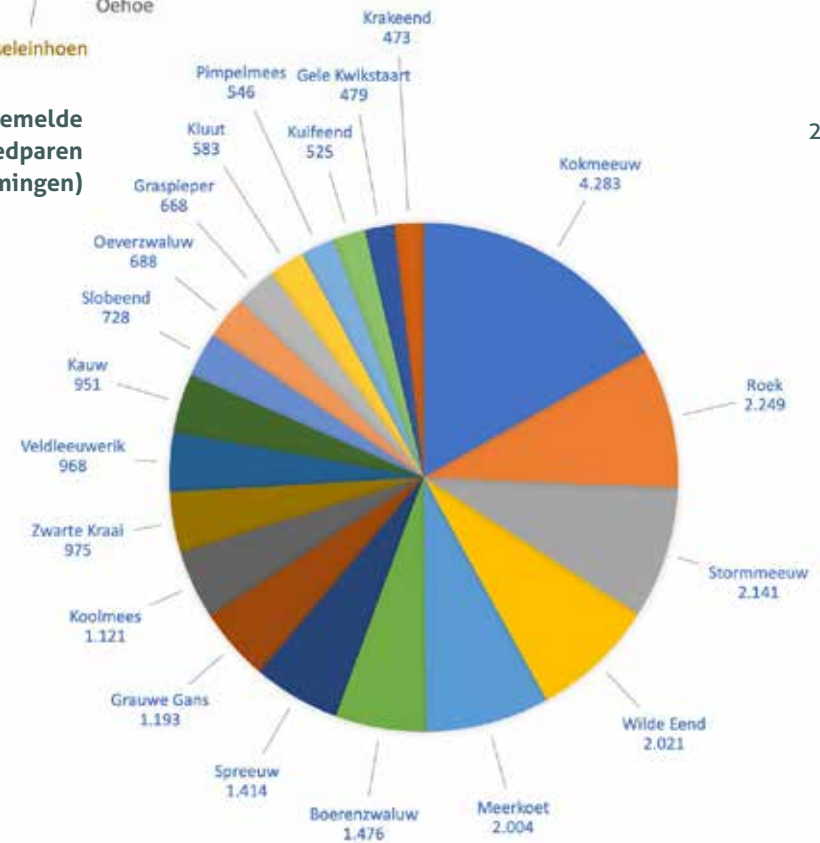
Naast nesten en broedparen kunnen ook waarnemingen ingevoerd worden in het systeem. Als we hier de hoofdsoorten eveneens buiten beschouwing laten, dan zien we ook hier een meeuwensoort op de koppositie met ruim 2000 ingevoerde waargenomen stormmeeuwen, Vogelwacht Birdaard e.o. nam het overgrote deel van deze waarnemingen voor haar rekening. De top drie bestaat verder uit de kokmeeuw en de spreeuw (beide met ruim 1200 ingevoerde individuen). Het is niet verwonderlijk dat deze soorten de ranglijst van waarnemingen aanvoeren. Het zijn alle drie soorten die zich in de wintermaanden in grote groepen door Fryslân bewegen.

Binnen de waarnemingen zien we ook dit jaar weer bijzondere soorten terug. Soorten als lammergier, morinelplevier, draaihals en zwarte ooievaar kom je niet dagelijks tegen in Fryslân, maar werden in 2021 door onze vrijwilligers wel ingevoerd.

*De stormmeeuw voert de lijst met meest waargenomen en ingevoerde individuen aan.
Foto: Herman Postma*

Top 20 meest gemelde soorten (nesten+broedparen+waarnemingen)

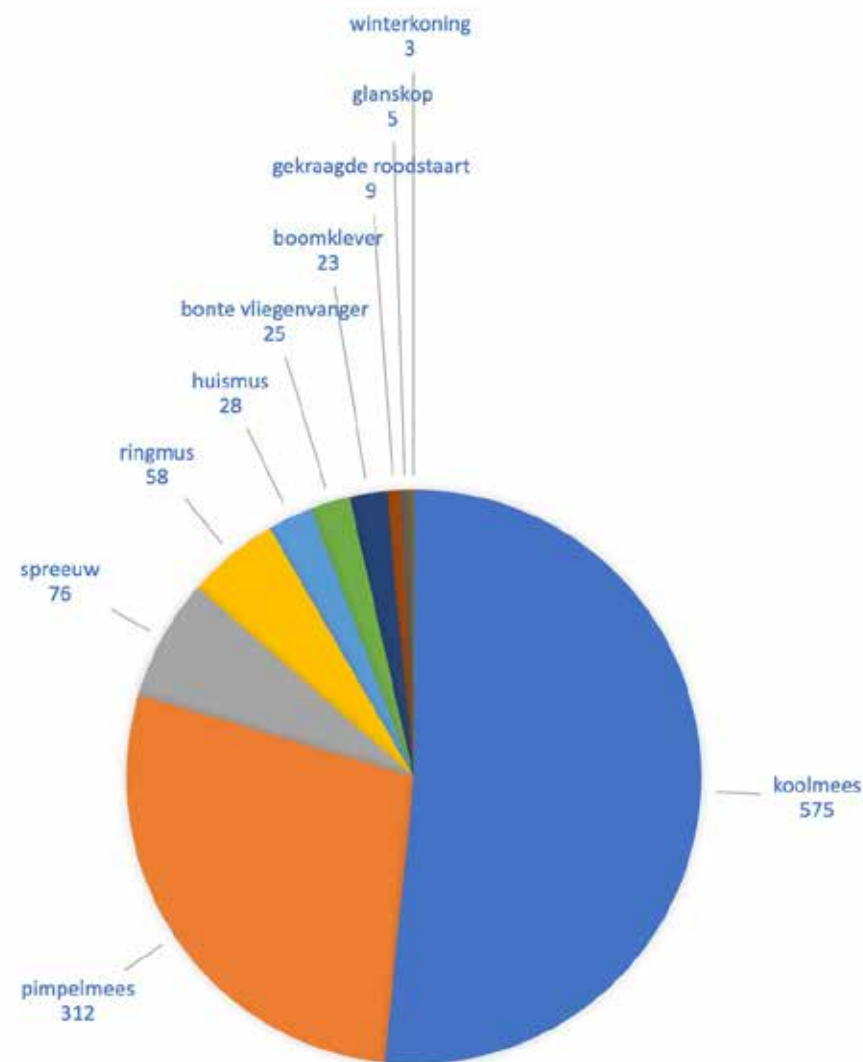
Nestkasten

Er zijn dit jaar flink wat nestlocaties uit het systeem gehaald, maar er zijn nog veel meer nestlocaties ingevoerd. Hierdoor stonden er eind december 2021 ruim 7000 kunstmatige nestgelegenheden geregistreerd in ons systeem. Ruim 6000 daarvan betreft kasten voor diverse soorten zangvogels. Het overgrote deel (ruim 5200) van alle nestkasten betreft mezenkasten. De grote stijging (ruim 1000 meer dan vorig jaar) van dit soort nestkastjes is te verklaren door de projecten die er in diverse gemeentes zijn om de eikenprocessierups op natuurlijke wijze te bestrijden. Hierin wordt vaak de samenwerking met onze vogelwachten gezocht. Niet iedere vogelwacht investeert evenveel tijd en energie aan het ophangen, onderhouden en registreren van haar nestkastjes. Er zijn echter zeven vogelwachten die maar liefst meer dan 350 nestkasten voor zangvogels binnen hun wachtgrenzen beheren. Het gaat dan om de vogelwacht Drachtstercom-

pagnie, Heerenveen-Oranjewoud, Het Oud Bildt, Noordbergum, Sintjohannesga-Rotsterhaule en Trynwälden.

Net als in 2020 staat de koolmees in 2021 ruim aan de leiding voor wat betreft de bezetting van nestkasten. Dit jaar werden 560 nesten en 16 broedparen gemeld, gekoppeld aan een nestkast. Ook werden nog 233 nesten en 167 broedparen 'los' gemeld, dus niet gekoppeld aan een kastje. Van de 560 nesten die in een nestkast gemeld zijn, is niet altijd bekend om hoeveel eieren of kuikens het gaat. Van 435 nesten is het aantal eieren wel bekend, het gaat in totaal om 2944 eieren, gemiddeld krap zeven eieren per nestje. Van 179 nesten is verder bekend dat er in totaal 1119 kuikens aanwezig waren.

Top 10 bezetting nestkasten (zangvogels)

Zwaluwen

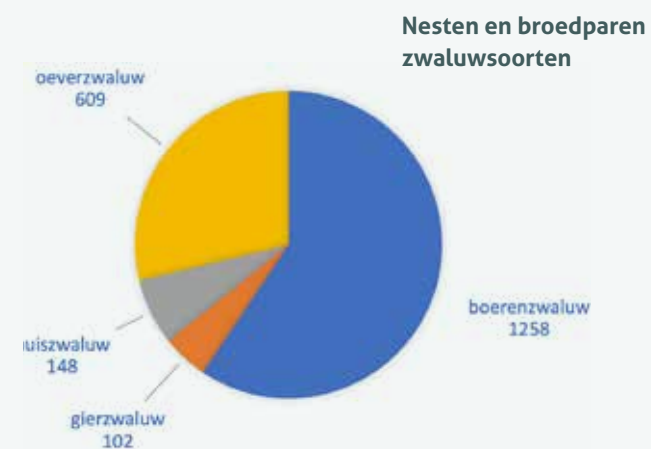
In Fryslân komen vijf soorten zwaluwen voor: de huiszwaluw, de boerenzwaluw, de gierzwaluw, de oeverzwaluw en de nachtzwaluw. Van de eerste vier soorten houdt de werkgroep zwaluwen zo veel mogelijk gegevens bij. Ook verstrekt de werkgroep (informatie over) diverse kunstnestgelegenheden, zoals kunstnesten voor de huiszwaluw en betonnen zwaluwwanden voor de oeverzwaluw.

Dit jaar kwamen er in het systeem gegevens binnen van 39 vogelwachten die samen 2539 nesten en broedparen van de zwaluwsoorten meldden. De meest ingevoerde soort is, net als in 2020, de boerenzwaluw en dat komt vooral door de invoerders van Vogelwacht Jutryp/Hommerts (520). Verder voerden ook vogelwachten Garyp en Bergum meer dan 100 boerenzwaluwbroedparen in. Het aantal huiszwaluwen daalde ook enorm. Ruim 500 nesten en broedparen minder dan vorig jaar. Positief opvallend was

dit jaar de waarneming van een nachtzwaluw door Vogelwacht Birdaard e.o.

Het aantal ingevoerde zwaluwen daalde ook dit jaar toch weer aanzienlijk. De vraag dringt zich dan op of er daadwerkelijk minder zwaluwen zijn of dat er vogelwachten zijn die minder geteld hebben dan in eerdere jaren. De werkgroep zwaluwen gaat in 2022 uitzoeken wat de lagere aantallen veroorzaakt. De werkgroep zal daarvoor gedurende het gehele seizoen de vogelwachten actief gaan benaderen met de vraag of er zwaluwen binnen het wachtgebied gezien zijn en of die ook ingevoerd worden. Natuurlijk kunnen de vogelwachten op deze momenten ook hun vragen en problemen melden bij de werkgroep. Uiteindelijk is het de bedoeling om een maillijst of whatsappgroep van zogenaamde swellettellers samen te stellen die elkaar kunnen ondersteunen en attenderen op bijzonderheden.

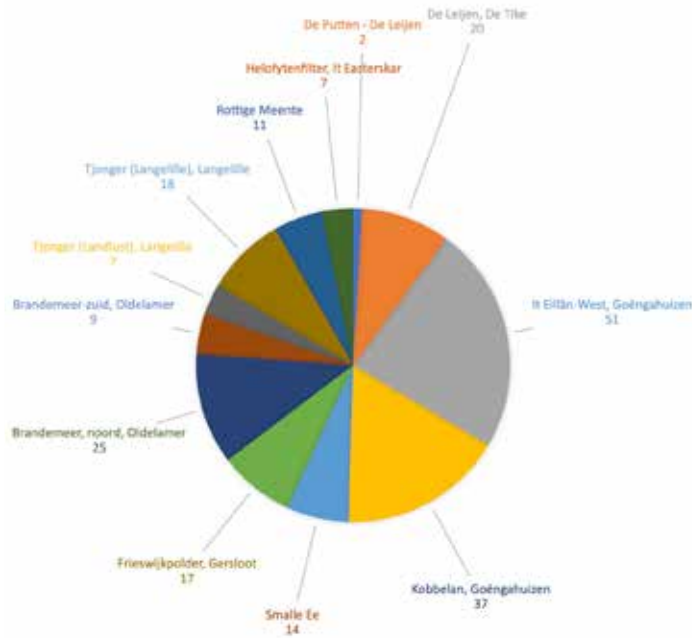
Mocht je nu al enthousiast zijn over de zwaluwen en mee willen werken als swelletteller, neem dan contact op met de werkgroep zwaluwen (ierdswel@vwho.nl). Het maakt daarbij niet uit of je nu al lid bent van een vogelwacht of niet. Vermeld in je mail duidelijk je naam, adres, mobiele nummer en eventuele vogelwacht.

Blaustirns (zwarte stern)

De Werkgroep Blaustirns verzorgt kunstmatige nestgelegenheden voor de zwarte stern. Vrijwilligers leggen op diverse plaatsen nestvlotjes op het water waarop de soort kan broeden. 2021 was een goed jaar voor deze werkgroep. Voor de tweede keer in haar bestaan registreerden de vrijwilligers 218 nesten. Meer dan ooit! We zien wel dat kolonies van de zwarte stern zich soms verplaatsen. Kolonies verdwijnen, nieuwe kolonies verschijnen elders en af en toe wordt een locatie na een tiental jaren weer opnieuw in gebruik genomen. Helaas konden de vrijwilligers elkaar niet tijdens de jaarlijkse excursie ontmoeten. Door corona ging deze bijeenkomst niet door. In plaats daarvan is wel een nieuwsbrief naar de leden van de werkgroep gestuurd.

Locaties met een bezetting zwarte stern (Blaustirns)

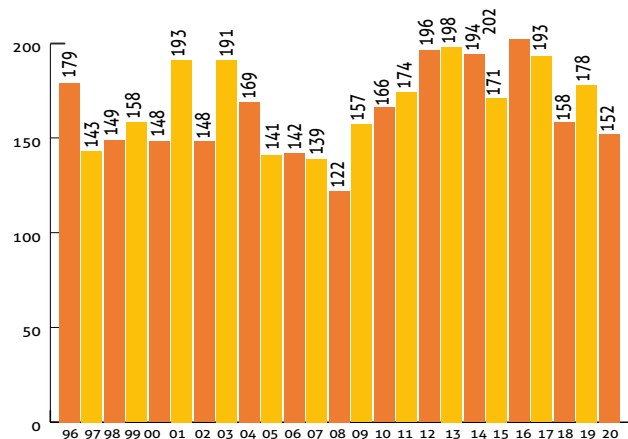
Uilen en roofvogels

2021 zal in Fryslân de boeken in gaan als een zeer slecht kerkuilenjaar. De kerkuilenpopulatie die in 2015 en 2019 fantastische broedseizoenen beleefde door de hoge (veld)muizenstand, lijkt nu onder druk te staan. Vorig jaar was al geen goed jaar voor de kerkuil. 2021 begon echter met een winter waarbij de sneeuw een kleine tien dagen bleef liggen. Hierdoor konden veel kerkuilen niet bij de muizen komen. Het resulteerde in vele meldingen van verhongerde en gestorven kerkuilen. De muizenstand was laag en de stand van de kerkuil volgde de stand van de muizen. We zagen dit door heel Fryslân terug in het aantal broedgevallen, grootte van de broedsels en uitgevlogen kuikens.

De vogelwachten besteden niet alleen aandacht aan uilen, maar ook aan diverse soorten roofvogels.

Koploper in deze groep is de buizerd, met 113 nesten, 19 broedparen en 88 waarnemingen. De top drie wordt aangevuld door de bruine kiekendief (163 meldingen) en torenvalk (32 meldingen). In deze soortgroep zijn ook bijzonderheden gemeld, zo zijn boomvalk en steenuil twee keer gemeld en oehoe en lammergier één keer.

Totaal aantal nesten per jaar van de zwarte stern in Fryslân

2021 was een slecht kerkuilenjaar in Fryslân.

Foto: Herman Postma

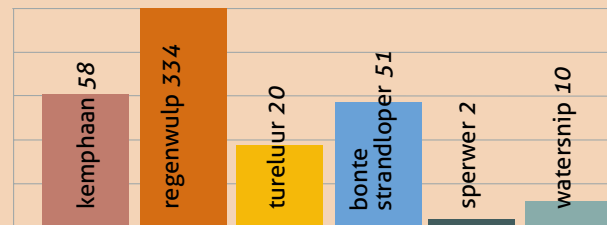

Wilsters (*goudplevieren*)

Het is al meer dan 100 jaar geleden dat “Het Friesche Vogelvaardersbelang” werd opgericht. Op de eerste zaterdag in februari komt nog altijd het bestuur in de algemene ledenvergadering bijeen te Jorwert. Bijzonder aan het wilsterflappen is, dat de vangmethode nog altijd op dezelfde manier plaatsvindt als honderd jaar geleden. Ook de gebieden waar het ringwerk plaatsvindt, zijn grotendeels gelijk gebleven.

De vangsten die de ringers vandaag de dag doen, zijn ringvangsten voor wetenschappelijk onderzoek. De cultuurhistorische manier van vangen is dan ook van grote waarde voor de wetenschap. Wereldwijd maken wetenschappers gebruik van de gegevens die de wilsterflappers aanreiken.

Ook in 2021 zijn voornamelijk goudplevieren (wilsters) gevangen door de flappers; bijna 3000, zo'n 800 meer dan het jaar ervoor. Daarmee is het aantal vangsten zelfs hoger dan in het pre-coronajaar 2019. Naast wilsters zijn dit jaar ook kemphanen, kieviten, regenwulpen, tureluurs, watersnippen en zelfs een sperwer gevangen en geringd. Het aantal regenwulpen (heawylpen) was weer bijna terug op het aantal van 2019. Toen werden er 347 geringd, nu 334, terwijl het er in 2020 slechts 42 waren.

De Wilsterwurkgroep heeft naast 2950 goudplevieren ook nog deze soorten in 2021 (terug)gevangen.

De regenwulp was in 2021 de tweede meest geringde soort bij de Wilsterwurkgroep. Foto: Albert Wester

Jeugd

De commissie educatie ondersteunt de wachten bij het opzetten van jeugdafdelingen en bij het lesgeven op basisscholen. Ook organiseert de commissie jaarlijks een Jeugdfûgelwachtdei. Op deze dag zijn zo'n 150 tot 200 kinderen met begeleiders, vooral vanuit de vogelwachten, welkom bij de organiserende wacht. Tijdens een uitgezette route - vaak op een boerderij - lopen de kinderen langs allerlei activiteiten op het gebied van vogels en de natuur. De Jeugdfûgelwachtdei is één van onze traditionele jaarlijkse hoogtepunten. Helaas kon deze dag dit jaar, net als in 2020, niet fysiek doorgaan.

De commissie educatie vond echter dat er toch wel iets voor de kinderen gedaan moest worden en toen werd het idee van de Jeugdfûgelwacht-challenge geboren. Via sociale media werden kinderen door middel van leuke filmpjes opgeroepen om mee te doen met één of meer van vier uitdagingen. Vervolgens kon een bewijs van deelname, door middel van een foto of filmpje, ingestuurd worden. Natuurlijk was voor de mooiste inzendingen een leuke prijs (fotocursus, workshop fierljeppen en een BFVW-jeugdpet) weggelegd. Zoals verwacht was er de meeste animo voor de uitdaging 'slootje springen', maar ook aan het nestkastje verven, de vogelquiz en het eieren schilderen deden kinderen mee.

Foto: Hans Dijkstra

Volwassenen

Met de komst van een nieuwe collega op het Bondsbureau ontstond er tijd en ruimte om aan de slag te gaan met een cursusaanbod voor volwassenen. Het is de bedoeling dat er in de loop van de komende jaren een uitgebreid programma met cursussen en excursies tot stand komt. In 2021 is alvast begonnen met enkele digitale bijeenkomsten rondom diverse onderwerpen. In juni was er voor alle vogelwachtbestuurders een webinar over de komst van een nieuwe wet en de gevolgen daarvan voor de vogelwachten. De webinar Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) werd gevolgd door 41 vogelwachten. Na afloop werd met elkaar afgesproken om een aspect van deze wet, namelijk het up-to-date maken van de statuten, gezamenlijk op te pakken. De BFVW faciliteert de wachten hierin en vogelwachten kunnen op het Bondsbureau aangeven of ze hieraan mee willen doen. Het scheidt een vogelwacht al snel 100 euro op deze manier! In oktober werd er wederom een webinar voor de vogelwachten gegeven: 'De weidevogeldrone 2022, wat komt er bij kijken?' Ook deze webinar werd goed 'bezocht'.

Naast deze praktische zaken organiseerden we in november ook een verdiepingsavond, een zogenaamde masterclass, over de grutto. Weidevogel-expert en RUG-onderzoeker Jos Hooijmeijer gaf aan de hand van prachtige plaatjes een bijzonder interessante lezing over de nieuwste ontdekkingen over de grutto. De kennisquiz tijdens deze avond bleek voor velen een uitdaging, er werd dan ook veel nieuwe kennis opgedaan door de deelnemers. Na afloop was men het er snel over eens; dit soort avonden moet de BFVW vaker organiseren!

Al het werk van de BFVW en onze vogelwachten draait op vrijwilligers. Het is voor iedere vogelwacht belangrijk om het vrijwilligersbestand op peil te houden, maar dit gaat niet vanzelf. Wat kunnen vogelwachten doen om vrijwilligers te werven en te behouden? Deze vraag stond centraal op de laatste webinar van het jaar, in december. De deelnemers gingen interactief aan de slag met vragen rondom dit thema. Er werden problemen besproken en tips en ideeën uitgewisseld.

Voor het nieuwe seizoen staat inmiddels twee keer een 'basiscursus weidevogelbescherming (nazorg)' op de planning. Het is nog even afhankelijk van de coronamaatregelen of deze beide cursussen doorgang kunnen vinden, maar de voorbereiding is in volle gang. Ook de cursus predatieherkenning zal weer worden opgestart en er zitten nog enkele andere cursussen in de pijplijn.

De deelnemers aan de Masterclass Grutto vonden de avond zeker voor herhaling vatbaar. Foto: Françoise Harmsze

Secretariaten vogelwachten

VW. Akkerwoude	06-12521706	VW. Gorredijk	06-42880591	VW. Oppenhuizen/Uitwellingergra	06-52020852
VW. Akkrum	06-52451694	VW. Grouw	06-23177770	VW. Oude- en Nieuwehorne	06-53736861
VW. Ameland (Hollum/Ballum)	06-20366320	VW. Hallum/Marrum/Ferwert	06-52061635	VW. Oude- en Nijemirdum	06-22635674
VW. Ameland (Nes- Buren)	06-40274723	VW. Hantum	06-30393963	VW. Oudega (Sm)	06-39325148
VW. Anjum	06-16700848	VW. Harlingen	06-54351215	VW. Oudega (W)	06-48080372
VW. Arum	06-30788409	VW. Haskerdyken	0513-671428	VW. Oudehaske	06-52481133
VW. Augustinusga/Surhuizum	06-50225057	VW. Heerenveen	06-11425355	VW. Oudwoude	06-10930088
VW. Bakhuizen	06-50890339	VW. Het Oud Bildt	06-54351618	VW. Raerderhim e.o.	06-44725704
VW. Balk en omstreken	06-21832829	VW. Jutryp/Hommerts	06-23289922	VW. Reduzum	06-12071790
VW. Beetgum/Beetgumermolen	06-11083041	VW. Hurdegaryp	0511-475153	VW. Rijperkerk	06-39820297
VW. Bergum	06-36533701	VW. Idaarderadeel Nrd.(Warga e.o.)	06-22324688	VW. Rinsumageest	06-23846655
VW. Birdaard	06-17384915	VW. IJlst en Oosthem	06-21363128	VW. Scharnegoutum e.o.	06-41915983
VW. Boksum en omkrite	06-10642506	VW. Irnsum	06-18265993	VW. Schiermonnikoog	06-29002480
VW. Bolsward	06-22257573	VW. Jelsum e.o.	06-44020284	VW. Sloten e.o.	06-57118121
VW. Boyl	06-36318604	VW. Joure	06-30027499	VW. Sneek	06-40460232
VW. Bozum	06-16957003	VW. Jubbega e.o.	06-15628500	VW. St. Johannesga-Rotsterhaule	06-43021125
VW. Brantgum/Raard	06-57190494	VW. Kollum	06-51452707	VW. Stavoren	06-25163885
VW. De Blesse c.a.	06-15150390	VW. Koudum/Hemelum	06-13768307	VW. Stiens	06-22213101
VW. De Fjouwer Doarpen" Itens	06-13832579	VW. Langezwaag/Luxwoude	06-15264420	VW. Terhorne	06-33734735
VW. 'De Trije Doarpkes'	06-42079949	VW. Leeuwarden e.o.	058-2129199	VW. Terschelling	06-55854138
VW. De Wilgen/Smalle Ee	06-55373064	VW. Lekkum/Miedum	06-28333938	VW. Tjalleberd/ De Streek	06-40154700
VW. Dokkum	06-25413544	VW. Lemmer	06-12399376	VW. Trynwalden	06-11191720
VW. Donkerbroek	06-51083748	VW. Lollum/ Waaxens	06-30500307	VW. Twijzelerheide	06-45460974
VW. Drachten/Beetsterzwaag	0512-519740	VW. Makkum	06-20850775	VW. Tytsjerk	06-49906878
VW. Drachtstercompagnie	06-20965521	VW. Mantgum	06-51582752	VW. Ureterp	06-13446839
VW. Driesum/Wouterswoude	06-25164853	VW. Marssum	06-27191291	VW. Veenwouden	06-15582470
VW. Drogeham	06-20880473	VW. Menaldum/Slappeterp	06-26130209	VW. Westergeest	06-23443219
VW. Dronrijp	06-51121636	VW. Nijbeets/Veenhoop	06-30131028	VW. Wijns e.o.	058-2896744
VW. Easterein	06-83591959	VW. Noordbergum	06-44429444	VW. Winsum/Baard/Oosterlittens	06-29464603
VW. Eestrum	06-14318379	VW. Olde- en Nijeberkoop	06-10201723	VW. Wurdum/Swichum/Wytgaard	06-20678107
VW. Engwierum	06-42820988	VW. Oldeboorn	06-11877102	VW. Witmarsum	06-28321779
VW. Feankleaster e.o.	06-11212927	VW. Oldeholtspade e.o.	06-31551676	VW. Wolvega	06-10421162
VW. Franeker	06-28563121	VW. Eastermar	0512-472236	VW. Wommels	06-30472986
VW. Gaastmeer	06-30507666	VW. Easterwierrum	06-41589553	VW. Workum	06-10474769
VW. Garyp	0511-521918	VW. Oosterzee	0514-551290	VW. Woudsend	06-42741617
VW. Gerkesklooster/Stroobos	06-22101005	VW. Opeinde (Sm)	06-11039737	VW. Zwaagwesteinde	06-38311247

Adresgegevens bestuur, ereleden, commissies en aanverwante organisaties

Bonds bureau BFVW

Inge van der Zee (*beleidsmedewerker, tel. 06-11402591*),

Henk de Jong (*medewerker marketing en communicatie, tel. 06-51172174*)

René van Dam (*beleidsmedewerker, tel. 06-11025751*)

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert

Tel. 058-2504388

Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl

IBAN-nr. BFVW: NL 8 2RABO 03 5625 4844

▪ BESTUUR

Kloosterman F.	Nieuwstad 40, 8713 JM Hindeloopen frans.kloosterman@live.nl 06-83553971	Voorzitter
Jong W., de	Harlingerweg 20, 8821 LC Kimswerd wylbe.dejong@icloud.com 06-12902035	Penningmeester
Rijkkema-Elshof, Mevr. M.	Swettepoelsterdyk 3, 8512 AS Broek marijkerijkkema@hotmail.com 0513-418600	Secretaris en koekactie/ jubileumzaken
Kooistra, D.	De Singel 36, 8734 HR Easterein d_kooistra91@hotmail.com 06-15356106	Juridische zaken/ Onderzoek
Minkes, H.	Dokkumerstrjitwei 13, 9112 GT Burdaard henkminkes@kpnplanet.nl 06-17384915	Broedzorg
Sijmonsma, T.	Rijksweg 154, 9011 VJ Jirnsom titussijmonsma@hotmail.com 06-46487488	Nazorg
Wal J., van der	Nummer 8, 8553 MP Yndyk vanderwalyndyk@hotmail.com 06-51561601	Wachtondersteuning

▪ Ereleden

Algra, R.	Douma, M.	Heslinga G.	Terpstra, W.	Wijnja, W.
Boer, E. de	Fokkema, J.	Hoekstra, M.	Roodbergen, S.P.	Witteveen, A.G.
Dijkstra, H.	Groot J., de	Strikwerda, J.	Wiegersma, J.	

▪ Commissie nazorg (incl. predatie)

Sijmonsma, T.	Jirnsum	Voorzitter
Jissink, W.	Reidkraach 7, 465 RS Oudehaske wybedytjissink@outlook.com 06-443000670	Secretaris
Zee I., van der	Wiuwert	Bonds bureau
Jager, Kl.	Oudehaske	Lid
Ludema, J.	Burdaard	Lid
Meindersma, H.	Wyns	Lid
Stralen, J. van	Tjerkgaast	Lid
Jong, P. de	Aldeboarn	Lid
Hilverda, H.	Akkrum	Lid
Vries, G.J. de	Gytsjerk	Lid
Vries, M. de	Sibrandahûs	Lid

▪ Team automatisering (te bereiken via Bonds bureau)

Dijkstra, J.	Tytsjerk	Lid
Veenstra, N.	Burgum	Lid
Witte, Th. de	Lemmer	Lid
Zijlstra, P.	Leeuwarden	Lid

▪ Commissie broedzorg

Minkes, H.	Burdaard	Voorzitter
Klamer, C. mevr.	W. Frederiklaan 4, 8448 PD Heerenveen broedzorg@bfvw.nl 06-22627111	Secretaris
Jager A. de	Ouwsterhaule buorren1@hotmail.com	Werkgroep kerkuilen/ webshop
Postma, H.	Oppenhuizen hermantaapke@home.nl	Nestkasten
Tamminga, G.	Heerenveen ierdswel@vwho.nl	Werkgroep zwaluwen

▪ Werkgroep Blaustirns

Minkes, H.	Burdaard henkminkes@kpnplanet.nl	Voorzitter
Paulusma, J.J.	Oudega	Lid, It Fryske Gea
Postma, J.	Harlingen	Lid, Sovon
Sikkema, M.	Earnewâld	Lid
Veenstra, S.	Tynje	Lid, Natuurmonumenten

▪ Commissie educatie (te bereiken via Bonds bureau)

Rijkema-Elshof, Mevr. M.	Broek	Voorzitter
Dam R. van	Wiuwert	Lid
Jong, S.A. de	Witmarsum	Lid
Vegt, S. de	Grijpskerk	Lid

▪ Redactiecommissie Vanellus

Aukes, H.	Mantgum mail@hac.frl 06-22392730	Redactiemanagement
Bruinsma, W.	Winsum	Redacteur
Dijkstra, W.	Leeuwarden	Redacteur
Zee, I. van der	Bonds bureau 06-11402591	Redactieadres
Tamsma, H.	Ijlst	Redacteur
Hosper, U.	Ureterp	Redacteur

▪ Werkgroep Kerkuilen Friesland

Jelsma, F.	Oudega (Sm.)	Lid
Jong, Joh. de	Van Boelenslaan 2, 9244 EL Beetsterzwaag jongrans@hetnet.nl 0512-303174	Voorzitter, secretaris, provinciaal coördinator
Leijstra, J.	Haulerwijk	Lid
Jager A. de	Ouwsterhaule	contactpersoon bestuur/BFVW

▪ Wilsterwerkgroep

Louwsma, L.	Arum	Penningmeester
Jong, B. de	Koudum	Lid
Mulder, D.H.	Hellingstrjitte 28, 8722 HH Molkwerum	Secretaris
Strikwerda, J.	Dearsium jaapengelland@kpnmail.nl	Voorzitter
Zee, R. van der	Workum	Lid

▪ Werkgroep RAS 'Ljip en StrânLjip'

Grobbe, C.		Penningmeester
Huizenga, J.	Gernierstrjitte 33, 9251 PM Burgum jeffrey_huizenga@hotmail.com 06-23211588	Secretaris
Visser, R.	Boer (Frl)	Voorzitter

▪ Vogelasiel 'De Fûgelhelling'

	De Feart 1, 9247 CK Ureterp info@defugelhelling.nl 0512-514328	
--	--	--

▪ Vogelasiel 'De Fûgelpits'

	Mosselbankweg 1, 9142 VJ Moddergat fugelpits@planet.nl 0519-321591	
--	--	--

▪ ANF Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân

ANF	Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl 058-2504388	
-----	--	--

Groenling.

Foto: Herman Postma

It Heitelân

Dêr't de dyk it lân omklammet,
lyk in memme-earm har bern.
Dêr't de wylde see jamk flammet,
op in hap út Friso's hern.
Dêr't de Stiennen man syn eagen,
stoarje lit oer fjild en strân.
Dêr't men eanget fan gjin weagen,
dêr is't leave Heitelân!
Dêr't men eanget fan gjin weagen,
dêr is't leave Heitelân!

Dêr 't Reaklif sa swietkes lonket,
yn de jûntiids sinneskyn.
Dêr't it bokweitblomke pronket,
tusken heide en beamguod yn.
Dêr't de Aldehou syn brommen,
oeren fier soms dreunt yn't rûn.
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!